

Apáczai Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM azonosítója:202303

Hatályos: 2025. szeptember 01-től

Készítette: Lippai Csabáné
Igazgató
a nevelőtestület egyetértésével

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

**Az intézmény
OM azonosítója:**

202303

Készítette:

Az Apáczai Óvoda igazgatója

Ph. ....

Pécs. 2025.09.01.

Lippai Csabáné
igazgató

Az Nkt.25.§ (4) bekezdése alapján a **Pedagógiai Programot a Nevelőtestület**
IKT: ÁLT/134-1/2025 - határozatszámom elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület nevében hitelesítő aláírásukkal tanúsítják:

Apáczai Óvoda Nevelőtestülete nevében:

.....

Az Nkt 25. § (4) bekezdése alapján az intézmény Pedagógiai Programjával kapcsolatosan a
Fenntartó

...../2025 (.....) **határozatszámom egyetértését fejezte ki.**

Ph. ....
fenntartó képviselője

Érvényes: A kihirdetés napjától: 2025.09.01. napjától visszavonásig

A DOKUMENTUM NYILVÁNOS!

Megtalálható az Apáczai Óvoda honlapján: www.apaczaiovoda.hu

Megtekinthető: a telephelyek irodáiban/az igazgatói irodában

TARTALOMJEGYZÉK

2. INTÉZMÉNYI ADATOK	9
3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	10
4. JÖVŐKÉP	11
5. HELYZETELEMZÉS	12
5.1 ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA	12
5.1.1 Apáczai Óvoda 1/3 számú székhely	14
5.1.2 Apáczai Óvoda 1 /1 számú feladatellátási hely	15
5.1.3 Apáczai Óvoda 1/2 számú feladatellátási hely	16
5.1.4 Környezetünk adottságai	17
5.2 Az óvoda személyi feltételei	17
5.3 Az óvoda tárgyi feltételei	18
6. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSE	19
6.1 Az óvoda működése	19
6.2 Óvodai felvétel rendje	19
6.3 Az óvodai csoportok kialakítása	21
6.4 Az óvodai élet szervezeti keretei, napirend, hetirend minta	21
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLOK, FELADATOK	23
7.1 ALAPELVEINK	23
7.2 ÓVODAKÉP	24
7.3 GYEREKKÉP	24
7.4 CÉLJAINK	24
7.5 FELADATAINK	25
8. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	26
CÉLUNK	26
8.1 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA- EGÉSZSÉG STRATÉGIA	27
8.1.1 Egészséges, biztonságos környezet kialakítása-baleset megelőzés	27
8.1.2 Pihenés	29
8.1.3 Testi képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés, edzés	29
8.1.4 Egészséges életmód igényének megalapozása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés	30
8.2 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMUNK	30
8.3 KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSA	31
8.4 ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	32
8.4.2 Barátságos, derűs csoportlétkör kialakítása	33
8.4.3 Beszoktatás	33
8.4.4 Szokás és normarendszer megalapozása	33
8.4.5 Alapvető udvariassági szokások, a szokásalakítás területei	34
8.4.6 A szülőföldhöz való érzelmi kötődés tartalmai	34
8.4.7 Az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja	34
8.4.8 Hagyományok, ünnepek, rendezvények	35
8.4.9 Ünnepeink	36
8.4.10 Programjaink	36
8.5 AZ ANYANYELVI NEVELÉS, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	37
8.5.1 Az anyanyelvi nevelés, kommunikáció	37
9. DIFFERENCIÁLT NEVELÉS, KÉPESSÉGFEJLESZTÉS	39
9.1 BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉG	39
9.2 A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	40
9.3 TEHETSÉGGONDOZÁS	41
9.4 A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE	42
9.5 AZ EGYÉNI FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSÉNEK ALAPELVEI	42
10. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK	43

11. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	45
11.1 A SZÜLŐ, GYERMEK, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	45
11.2 KAPCSOLATAINK A VOLT TÁRS INTÉZMÉNYEGYSÉGEINKKEL	47
11.3 KÜLSŐ KAPCSOLATAINK	48
12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	48
12.1 A JÁTÉK	48
12.2 VERSELÉS, MESÉLÉS	51
12.3 ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC	53
12.4 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	55
12.5 MOZGÁS	56
12.6 KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	59
12.7 A MUNKA	63
12.8 TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	64
13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	67
14. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓJA, NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE	68
14.1 AZ ÓVODÁBAN HASZNÁLT KÖTELEZŐ NYOMTATVÁNYOK	68
14.2 AZ INTÉZMÉNY SZAKMAI DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE	68
14.3 A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSÉT SZOLGÁLÓ DOKUMENTUMOK	69
15. A PEDAGÓGIAI-SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE	69
A PEDAGÓGUS TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	69
16. A FELADATELLÁTÁSI HELYEK ÁLTAL KIDOLGOZOTT INNOVÁCIÓK, JÓ GYAKORLATOK	70

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (Púétv.)

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek

A Kormány 77/2025. (IV.15.) Kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII:17.) Kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény

229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról

48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

Irányelv:

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

2. INTÉZMÉNYI ADATOK

A hatályos alapító okirat kelte, száma	7/43-3/2025
Fenntartó neve, címe	Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata 7621 Pécs, Széchenyi tér 1.
Az intézmény hatályos alapító okirat szerinti neve	Apáczai Óvoda
Az intézmény székhelye, neve, címe	7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/3.
Az intézmény feladatellátási helye, neve, címe	7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/1. 7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/2. 7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/3.
Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám (fenntartói határozat, működési engedély száma)	587 fő
Felvehető maximális gyermeklétszám (székhelyhelyen)	257 fő (7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/3.)
Felvehető maximális gyermeklétszám (feladatellátási helyen)	150 fő (7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/2.) 180 fő (7632 Pécs Apáczai Csere János körtér 1/1.)

3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az intézmény sajátos programja és arculata az 1979-től, az évek során fokozatosan alakult ki. A mindhárom épületünkben sok év alatt kialakult saját gyakorlat, hagyományok, programok, speciális tartalmak, sokszínűvé teszik óvodánk kínálatát. **Pedagógiai Programunk** megjeleníti a szakmai tartalmak azonosságát, biztosítja az egységes szemléletet.

Programunk elkészítésében erősen motiváló tényező volt az a szemlélet, amely a volt Apáczai Nevelési és Általános Művelődési Központ (ANK) intézményét jellemezte, amelyben lehetőség volt mindent kipróbálni, ami a gyermekek fejlődését szolgálta. 1985-től nevelőmunkánk gyakorlata a folyamatos, a gyermekek szükségleteihez igazodó rugalmas napirend, a mindennapos mozgás, a kötetlen, a gyermeki igényeket, érdeklődést figyelemmel kísérő tevékenység-szervezés, úszás program, és részesei lehettünk a napjainkra megszűnt, az iskolába történő átmenetet segítő óvoda- iskola programnak.

Nevelőmunkánkban személyre szabottan, a gyermekek egyéni adottságait figyelembe véve, játéktevékenységbe ágyazva, segítjük az óvodáskorú gyermekek fejlődő személyiségének kibontakozását, az egészséges, harmonikus élethez szükséges kompetenciák megalapozását.

Folyamatos odafigyeléssel törődünk a különböző területeken jelentkező részképesség problémákkal, a szociális hátránnyal, magatartási-beilleszkedési nehézséggel rendelkező gyermekekkel. Segítő szeretettel fogadjuk a sajátos nevelési igényű gyermekeket. Bátorítjuk, támogatjuk a művészeti ágakban tehetségjeleket mutató gyermekeink fejlődését.

A személyiség fejlesztésben a Montessori pedagógia elveinek megfelelően használjuk eszköztárát is. A világra nyitott, annak változásait befogadni képes, felfedező, érdeklődő gyermekeket nevelve biztosítjuk a sikeres iskolakezdést.

Nevelőközösségünk vállalja mintaadó szerepét.

Pedagógiai Programunkban kiemelték a következő tartalmak:

A zöld tartalmakat a Pedagógiai Programban **zöld színnel** jelöljük.

Boldog Óvoda

Boldog óvoda program tartalmait **piros színnel** jelöljük.

Közösen vállalt értékeink

- tolerancia
- empátia,
- szolidaritás

- kooperáció
- hagyományok tisztelete
- törvényesség
- nyitottság
- környezettudatos magatartás

A fenntarthatóság pedagógiája, a környezeti nevelés, a környezettudatos szemléletmód megalapozása, nevelési gyakorlatunk fontos eleme.

A nevelőmunkát sokoldalúan képzett, elhivatott felnőttek végzik. Pedagógusaink jól képzettek, rendelkeznek azokkal az emberi és szakmai tulajdonságokkal, melyek nevelési céljaink, feladataink megvalósítását biztosítják. Nevelőmunkánk eredményességét a családokkal kialakult kapcsolatunk és az intézményeinkkel való szakmai együttműködésünk segíti.

4. JÖVŐKÉP

Mint a lakótelep központjában elhelyezkedő intézmény, feladatunk elsősorban az itt élő óvodás korosztály óvodai nevelésének biztosítása. Nevelőmunkánkat az egységes, következetes nevelői hatások, a tolerancia, az együttműködés, a gyermeki jogok érvényesülése, a bizalom jellemzi.

Pedagógiai Programunk egészét áthatja a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettség. Nevelési gyakorlatunk jellemzője a jövő és jelen tudatos összehasonlítása, elemzése, tervezése, a folyamatos megújulásra való törekvés, mely a természeti és társadalmi környezet változásainak a nevelés gyakorlatába történő illesztését és alkalmazását jelenti. Programunk, szakmai felkészültségünk, pedagógiai elhivatottságunk továbbra is garantálja, hogy a tőlünk iskolába kerülő gyermekek önmaguk képességei szerint, a tanuláshoz szükséges jó feltételekkel kezdhessék meg az első iskolai éveket. A lakótelepi családok nevelőmunkánk ismeretében keresik és választják óvodánkat.

Partnerkapcsolatainkat a bizalom, a kölcsönösség, a tisztelet jellemzi. Továbbképzési rendszerünk, pedagógusaink széleskörű érdeklődése, szakmai kapcsolataink biztosítják alapfeladataink magas színvonalú ellátását.

Mindezt olyan, a gyermekek igényeihez igazodó igényes, esztétikus környezetben tehetjük, ahol a nyugodt, barátságos légkör önállóságra bátorítja, fogékonyá teszi őket a pozitív hatások befogadására.

5. HELYZETELEMZÉS

APÁCZAI ÓVODA	Csoportok száma	Férőhelyek száma	Maximális gyereklétszám
Székhely 7632 Pécs Apáczaai Csere János körtér 1/3.	9	210	257
1/1 Feladatellátási hely 7632 Pécs Apáczaai Csere János körtér 1/3.	6	150	180
1/2 Feladatellátási hely 7632 Pécs Apáczaai Csere János körtér 1/2	5	125	150
összesen:	20	485	587

5.1 Óvodánk sajátos arculata

APÁCZAI ÓVODA

Pécs, Apáczaai Csere János krt.1/3

Tel: 72/550-624

email: apaczaiovodapecs@gmail.com

Honlap: www.apaczaiovoda.hu

Az **Apáczaai Óvoda** Pécs- Kertvárosban az Aprók Háza, Cifra Palota, Csiribiri épületében fogadja az óvodáskorú gyermekeket. 2017-től működik önálló intézményként, ezt megelőző években az ANK három, egymástól szervezetenként különálló intézményegysége volt.

Intézményünk rendelkezik mind azokkal az eszközökkel és felszereltséggel, melyek megfelelnek a jelen kor elvárásainak. Épületeink tiszták, esztétikusan berendezettek, udvaraink árnyékosak, parkosítottak.

Óvodánk erőssége:

- pedagógusaink gyermekszeretete, felkészültsége, kreativitása,
- a sokszínű kínálat a gyerekek differenciált neveléséhez.
- jó tárgyi feltételek, felszereltség,
- pozitív szülői visszajelzések, szülői elégedettség

- **Elkötelezték vagyunk a környezetvédelem mellett, a „Madárbarát Óvoda” címet is büszkén viseljük 2009 óta, emellett harmadszor is elnyertük a „Zöld Óvoda” címet. Szelektíven gyűjtjük a szemetet, elemet, műanyag kupakot. Takarékoskodunk a vízzel, komposztálunk, a természetet óvjuk, szeretjük. Játsszoudvarinkat a gyerekekkel közösen gondozzuk, a több évtizedes fák kellemes árnyékot adnak.**

- A családok visszatérően választják óvodánkat, szívesen hozzák vissza az egykori óvodások immár szülőként a gyermekeiket.

- Szakmailag jól képzett, lelkes, motivált óvodapedagógusok látják el a nevelőmunkát, akik számára igény a tanulás, képzés, a megújulás.

- Óvodánkban a léggör barátságos, elfogadó, mely minden kisgyermek számára biztosítja a testi, lelki és szellemi fejlődést. Pedagógiai értékeink közül első helyen a gyermek és a gyermeket megillető gondoskodó szeretet áll.

- **Intézményünk arculatát meghatározza a fenntarthatóság pedagógiája mellett a néphagyományok őrzése, a Montessori szemléletű nevelés, az egészség és mozgás fontossága.**

- Kiemelten foglalkozunk a tehetségígéret és a felzárkóztató fejlesztést igénylő gyermekeinkkel.

Gyógypedagógus, logopédus, óvodapszichológus segíti munkánkat. Tehetségműhelyeinkben művészeti ágakhoz kapcsolódó fejlesztés történik. TSMT mozgásfejlesztéssel segítjük a fejlődést, felzárkózást igénylő gyermekeinket.

- Gazdag délelőtti és délutáni programokat kínálunk: „Apróka sportprogram”, Manótorna, ovis hittan, angol foglalkozás, úszás, gyerekjoga, kirándulások, családi túrák, hagyományőrző programok óvodai jeles napok. Tervezett foglalkozások alkalmával ismerkedünk városunk élő és épített értékeivel, múzeumok, színházak kínálatával.

- A családokkal együttműködésre, nyitottságra, partnerségre törekszünk. A szülők óvoda iránti érdeklődését szívesen fogadjuk, biztosítjuk a betekintési lehetőségeket és az aktív részvételt óvodai

életünkbe. Az újonnan induló csoportok szervezésekor törekszünk figyelembe venni a szülői kéréseket, igényeket.

- A világra nyitott, annak változásait befogadni képes, felfedező, érdeklődő gyermekeket nevelünk, és biztosítjuk a sikeres iskolakezdést.

5.1.1 Apáczai Óvoda 1/3 számú székhely
APRÓK HÁZA óvodája
„Mozgás, egészség, fenntarthatóság”

1981. márciusában nyitotta meg kapuit a szülők és a gyermekek előtt.

-Célunk, hogy gyermekeink szeressenek óvodába járni, ezért a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, támogató, szerető, óvó, a gyermekek igényeire figyelő nevelői környezet alakítása elvárás minden óvodai dolgozó számára.

- **Nevelőtestületünk** lendületes, jó csapat, amely képes a megújulásra, új dolgok kipróbálására, a hagyományok és közös értékeink megóvására.

- A csoportszobák ízlésesen berendezettek, igényesen dekoráltak, változatos játéktevékenységhez biztosítanak megfelelő eszközöket, lehetőséget.

- Mini színháztermünk, fejlesztőszobánk, tornaszobánk, logopédiai helyiségünk optimális feltétele a csoporton kívül történő fejlesztések, foglalkozások szervezésének.

-Tehetséggondozó műhelyeket szervezünk, több mint két évtized tapasztalatával a sport, a művészeti nevelés eszközeivel, lehetőségeivel.

- Néphagyományok őrzése, óvodai élményközpontú programok, kirándulások, ünnepek szervezése jellemző csoport és óvodai szinten.

Kiemelt sajátosságunk az - „APRÓka program”, amely egész évre tervezett sport/mozgás/egészség projekt.

- **Célja** a mozgás megszerettetése, az egészséges életmód igényének, a test edzettségének alakítása.

Csoportok száma: 9 (életkor szerint szervezett)

Zöld Óvoda

Madárbarát Óvoda

- Labdajátékokkal, sorversenyekkel, oviolimpia szervezésével kicsik és nagyok részére, sportol az óvoda délelőtti és délutáni programmal, a lakókörnyezet, szülők bevonásával, kutyaterápia foglalkozások szervezésével kívánjuk elérni.
- Ismétlődő egészség, mozgás, sportprogramok: gyerekjóga, úszás, „OVISPORT” foglalkozások, Mozgáskotta, „Így tedd rá”, Veronika zeneprojekt. - Az „APÓka-túra” a nyitott program a város családjai számára.
- Negyedévente „OVI tornapálya” játékos foglalkozás minden korosztálynak.
- Heti két alkalommal kötött mozgásfoglalkozás.
- mozgásfejlesztés: képzett szakembereink segítik a hátrányok csökkentését, a felzárkózást.
- Nyitottak vagyunk a sport- a mozgás megszerettetését segítő sportolási lehetőségek megszervezésére.

Honlap:

<http://www.apaczaiovoda.hu/index.php/aprok-haza>

**5.1.2 Apáczai Óvoda 1 /1 számú feladatellátási hely
Csiribiri Montessori szemléletű óvodája**

Az **Apáczai Óvoda Csiribiri** épülete több évtizedes múltra tekint vissza, 1980. szeptembertől fogadja a gyermekeket esztétikus, gondosan kialakított óvodai környezetben.

Legfőbb vonzerője óvodánknak, hogy **Montessori szellemiségben** neveljük gyermekeinket. Munkánk elismeréseként 2012-ben elnyertük a megtisztelő „**Minősített Montessori Óvoda**” címet.

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!”

- A hagyományos játékeszközök mellett Montessori eszközökkel is tevékenykedhetnek gyermekeink, ezáltal sokrétű tapasztalatot szereznek az őket körülvevő világról, fejlődik problémamegoldó képességük és önállóságuk.
- Gazdag mozgásfejlesztő eszköztár, speciális fejlesztőjáték készletek (Mozgáskotta, Montessori eszközök), óvónők által készített kiegészítő eszközök teremtik meg a gyermekek jó hangulatát, fejlődését.

Csoportok száma: 6 (életkor szerint szervezett csoportok)

Minősített Montessori óvoda

Zöld Óvoda

Madárbarát Óvoda

- Folyamatos napirend szerint a gyermekek igényeik és fejlettségük alapján, szabadon kapcsolódhatnak be a különféle tevékenységekbe.

- Épületünkben két tehetségműhely működik (ábrázolás, alkotás, barkácsolás, néptánc, népi gyermekjátékok).

- Lehetőség van gyermekeinknek délutáni foglalkozásokon való részvételre – manótorna, ovis hittan, angol foglalkozás.

Honlap:

<http://www.apaczaiovoda.hu/index.php/cifra-palota/17-csiribiri-ovoda>

5.1.3 Apáczai Óvoda 1/2 számú feladatellátási hely Cifra Palota Zene, mese, sport, tehetség

Cifra Palota épületünk Pécs -Kertvárosában, csendes, nyugodt környezetben található, 1980. márciustól fogadja a gyermekeket.

A zene, mese, sport szerepe kiemelt fontosságú nevelésünk gyakorlatában.

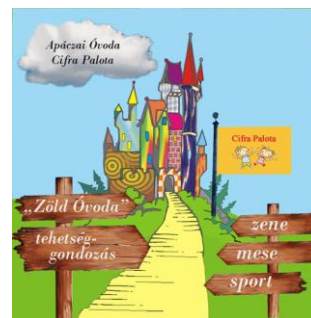
- Tehetség műhelyeket működtetünk

- Fontosnak tartjuk a néphagyományok megismertetését, népi kultúránk értékeinek átörökítését gyermekeink számára, amely mellett megfér a jelen kor kihívásainak megfelelő tudás, tapasztalat, ismeret nyújtása. („Így tedd rá!”, „Veronika” zene-mozgás terápia, Mozgáskotta eszközök)

-Az egészséges életmódra nevelés, a környezettudatosság kiemelten fontos számunkra. Nevelőmunkánk során figyelemmel kísérik a szülői igényeket, elvárásokat.

-A nevelés folyamatában a tevékenységközpontúságra, játékosásra és a komplexitásra törekszünk.

- Elsődleges a családi, barátságos, elfogadó légkör, a gyerekek testi, lelki és szellemi fejlődésének biztosítása, a gyermeki érdeklődés, nyitottság támogatása.

Csoportok száma: 5 (4 életkor szerint 1 vegyes életkor szerint szervezett)

Zöld Óvoda

Madárbarát Óvoda

- Változatos, érdekes programok szervezésével, igyekszünk izgalmas, élménytelit, tapasztalatokon alapuló tudást átadni.

- Az egyéni adottságokat, különbözőségeket figyelembe véve biztosítjuk a tehetségigéret és a kiemelt figyelmet igénylő gyerekeink fejlődését, amelyben támaszkodunk gyógypedagógus, óvodapszichológus, logopédus kollégáinkra, a családsegítő szociális munkás segítségére.

-Játszóudvarunk jól felszerelt, épületünkben tornaszoba áll rendelkezésünkre a gyermekek mozgásigényének kielégítésére.

Honlap:

<http://www.apaczaiovoda.hu/index.php/cifra-palota>

5.1.4 Környezetünk adottságai

Az Apáczai Óvodába a környező lakótelepen élők gyermekei járnak elsősorban, mely a középréteg lakóhelye. Az egyszülős családokban gyakoribb, hogy csak egy, míg a kétszülős családokban kettő vagy ritkábban három gyermek van. A családok 80% egy vagy két gyermeket nevel. Háromnál több gyermeket csak kevesen vállalnak. A leggyakoribb családtípus a két szülő - két gyermek. Hátrányos helyzetűvé válás szempontjából az egyszülős családok a veszélyeztetettebbek, valamint az alacsonyabb iskolai végzettségűek, mivel munkaerő-piaci helyzetük is rosszabb az átlagosnál.

Az óvoda 3 épületében, 20 csoportban, maximálisan 587 gyermeket fogadhatunk. A gyermekcsoportokat életkor alapján szervezzük.

5.2 Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottaknak az összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésében speciálisan képzett szakember közreműködik.

Dolgozóink közül mindenki rendelkezik a munkakörére előírt iskolai végzettséggel, óvónőink jól képzett, igényes szakemberek. Az óvodapedagógusok, dajkák rendelkeznek azzal a képzettséggel,

mely a munkakörük betöltéséhez szükséges.

A továbbtanulási, továbbképzési lehetőségeket megragadva, óvodapedagógusaink közül többen tanítói diplomával és szakvizsgával rendelkeznek, valamint azok az óvodapedagógusaink, akik megfeleltek a pedagógus előmeneteli rendszer szerint tervezett minősítési feltételeknek, eredményes minősítő eljárásban vettek részt.

Nagy figyelmet fordítunk az óvoda mintaadó szerepének megtartására. **A felnőtt közösség életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.** Az egymás közötti kapcsolatainkban döntően a pozitív hozzáállás, az egymás iránti tolerancia, empátia, segítőkészség érzékelhető.

Személyi feltétel				
Munkakör	1. sz. épület	2.sz. épület	3. sz. épület	Összesen
Óvodapedagógus+ igazgató	12	10	18+1	40+1
Óvodapszichológus			0,5	0.5
Gyógypedagógus		1	1	2
Pedagógiai asszisztens	2	2	3	7
Dajka	6+1	5+1 (6 órás)	12+1 (4 órás)	25,25
Óvodatitkár	1		1	
Munkaügy		1		
Ügyviteli dolgozó			1	4
Karbantartó-udvaros	1 (6 órás)	1 (6 órás)	1 (8 órás)	2.5
összesen:				82.25

5.3 Az óvoda tárgyi feltételei

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

A különböző gyermeki tevékenységi területeken rendelkezünk a szükséges alapfeltételekkel. Tárgyi feltételeink lehetővé teszik a mozgás- és játékgényük kielégítését.

Óvodai könyvtáraink, szertárak jól felszereltek. Az egyéni differenciált fejlesztéshez programunknak megfelelően kialakítottuk a fejlesztő és a logopédiai szobákat. Tornaszobáink, szertáraink felszereltsége az egyéni és csoportos, szobai és udvari mozgásfejlesztést egyaránt jól szolgálják.

A környezetbarát szemléletmód és az egészséges életmód megalapozását szolgáló berendezések rendelkezésünkre állnak az épületekben: szelektív hulladékgyűjtők, palacktömörítő, elemgyűjtő, természetes anyagok használata, víztakarékos WC- tartályok és csapok, udvari ivókút, környezetbarát játékok. Törekszünk arra, hogy a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegyük körül.

A minden épülethez tartozó, saját játszóudvarok mérete megfelel a gyermeklétszámnak, fele részét fű borítja, más részeit cementlap fedi. A kerítés mellett bokrok zárják a területet, fáink nyáron kellemes árnyékot adnak.

A növények elhelyezkedése, a homokozók száma, lehetőséget ad, részben elkülönített játékerületek kialakítására, így épületenként minden csoportnak külön udvarrésze van. Az udvarokban virágoskert, gyógy és fűszernövényes terület is helyet kap. A kertgondozáshoz a gyermekek, méreteikhez illő, kerti szerszámokat használnak.

Udvari eszközeink, fejlesztő játékaink folyamatos bővítésére hangsúlyt fordítunk.

Tárgyi feltételeinken pályázatokkal, szülők szponzori segítségével és alapítványaink közreműködésével is tudunk javítani

6. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSE

6.1 Az óvoda működése

Óvodánk hétfőtől – péntekig 6⁰⁰-17⁰⁰ óráig tart nyitva. Óvodai nevelésünket pedagógiai programunk alapján, a gyermekek neveléséhez szükséges, teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Naponta reggel 6⁰⁰ – 7⁰⁰ óráig, ill. du. 16³⁰ – 17⁰⁰ óráig összevont csoportban, 1 óvónő fogadja a gyerekeket az előre meghatározott helyszínen (csoportszobában, vagy amikor az időjárás megengedi, az udvaron).

Az éves feladattervünkben meghatározott nevelés nélküli munkanapokon, valamint június második felétől augusztus végéig, nyári életrend szerint, összevont, vegyes életkorú csoportokkal működünk.

Óvodánkban a nyári zárva tartás idején a három épületünk közül legalább az egyikben mindig fogadjuk az óvodai nevelést igénybe vevő gyermekeinket. Ebben az időszakban elsősorban a munkába járó, dolgozó szülők gyermekeinek ellátását tudjuk biztosítani.

6.2 Óvodai felvétel rendje

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 3. életévét betölti szeptember 1.-től legalább napi 4 órában óvodai foglalkozáson köteles részt venni. Felvehető a gyermek, *amennyiben férőhely megengedi betöltött 2 és fél éves kor után.* Az új gyermekek fogadása a nevelési évben folyamatosan történik.

A szülőnek lehetősége van a **kötelező óvodába járás alól felmentést** kérni írásban, mely annak az évnek augusztus 31 napjáig adható, amelyben a gyermek a 4 életévét betölti. A felmentési kérelmet 2020. január 1 után a Járási Hivatalhoz kell benyújtani május 25 napjáig.

Mentesül a beíratási kötelezettség alól a szülő, ha rendelkezik a felmentéssel. A felmentett gyermek a nevelési év során bármikor visszatérhet az óvodai nevelésbe.

Külföldre történő távozás bejelentés szabályai:

- A napi 4 órában óvodai nevelésre kötelezett gyermek szülője, amennyiben gyermeke óvodakötelezettségét **külföldön teljesíti**, köteles arról a beiratkozás idejének utolsó határnapját követő tizenöt napon belül írásban értesíteni az Oktatási Hivatalt. (1055 Budapest, Szalay A. u. 10-14.)
- A napi négy órában óvodai nevelésre kötelezett, **az óvodával jogviszonyban álló gyermek szülője**, ha gyermeke az óvodakötelezettségét **a jövőben külföldön** teljesíti, előzetesen köteles értesíteni az óvodavezetőt.
- A szülő bejelentési kötelezettségét a www.oktatas.hu oldal *Köznevelés* menüpontjának *Külföldre távozás bejelentése* pontjából, vagy https://www.oktatas.hu/kozneveles/kulfoldre_tavozas_bejelentese linken elérhető elektronikus űrlap kitöltésével és postai úton történő beküldésével tudja teljesíteni.
- Amennyiben a szülő a bejelentési kötelezettségét elmulasztotta, ellene szabálysértési eljárást kell megindítani az óvodai nevelésben való kötelezettség megszegése miatt. A hivatalos iratokat az utolsó magyarországi lakcímre kell küldeni.

Amennyiben az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort, megszűnik az óvodai elhelyezése.

Az óvodába felvett gyermeket az óvoda nyilvántartja. Ha a gyermek óvodát változtat, az óvoda törli az óvodába felvett nyilvántartásából azt a gyermeket, akinek óvodai jogviszonya megszűnt. További nyilvántartása a jogviszonyt létesítő intézményben történik.

Amennyiben a **szülő másik óvodába kívánja vinni** gyermekét, azt írásban kell bejelentenie az óvodavezetőnek, aki kiállítja az „Értesítés óvodaváltásról” dokumentumot, ezt a másik óvodának a beiratkozáskor át kell adni. Óvodaköteles gyermek esetén 5 napon belül köteles az átíratást megtenni a szülő.

Az óvodai beiratkozásra a tárgyév április 20-a és május 20-a között kerül sora fenntartó határozata szerint.

Az óvodai beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá a szülő személyi azonosító és lakcímet igazoló hatósági igazolványát. Az óvodai felvételtől határozatban értesítjük a szülőket

6.3 Az óvodai csoportok kialakítása

Óvodánkban azonos életkor szerint szerveződött csoportjaink vannak. Amennyiben a beiratkozó gyermekek életkora és száma azt indokolja, vegyes életkorú csoportot is szervezünk.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba történő beosztásáról az óvodavezető dönt, figyelembe véve a szülők és az óvodapedagógusok véleményét, valamint a csoport létszámokra vonatkozó rendelkezéseket.

Az igazgató csak helyhiány miatt, vagy megfelelő szakvélemény alapján irányíthatja más intézménybe a jelentkező gyermeket.

Azok a gyermekek, akik augusztus 31-ig betöltik 6. életévüket, tankötelesek. Óvodában maradhatnak további egy nevelési évet, amennyiben törvényes képviselőjük január 18-ig írásban kérelmet nyújtott be az oktatási Hivatalhoz. Az a gyermek, aki augusztus 31. után született, óvodában maradhat legkésőbb annak a nevelési évnél a végéig, amelyben 7 éves lesz, de ehhez a Nevelési Tanácsadó vagy a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye és a nevelőtestület egyetértése is szükséges.

A sajátos nevelési igényű gyermekek felvétele a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslatára, óvodánk kijelölése alapján történik.

Minden óvodai csoportunkban 2 óvodapedagógus dolgozik, heti váltásban. A közös munka, a feladatok közös tervezése szükségessé teszi a fedési idő igénybevétele, rugalmas alkalmazását, amely lehetővé teszi a mindennapos nevelőmunka egyeztetését, a gyermekek egyéni, differenciált képesség fejlesztését, az óvodai nevelés eredményességét. A nevelőmunkát segítő dajkák munkarendje korcsoportokhoz illeszkedően lépcsőzetes. Az óvodatitkárok, az udvarosok, állandó délelőtti munkarendben dolgoznak.

6.4 Az óvodai élet szervezeti keretei, napirend, hetirend minta

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésének nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk.

A napirendet minden óvónő az életkornak megfelelően, a saját csoportja igényei alapján dolgozza ki.

6.4.1 Napirend

Napirendünk kialakítása a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott, tevékeny napjainak ritmusát, a különböző tevékenységek váltakozását, a gyermekek alapszükségletének kielégítését szolgálja, a játék elsődlegességét hangsúlyozva.

A különböző tevékenységek időkeretei **rugalmasak**, lehetővé teszik az évszakok nyújtotta élmények, a váratlan események, a gyermeki ötletek megvalósítását. **Folyamatossága** lehetővé teszi, hogy az adott időkereten belül a gyerekek érdeklődésüktől, fejlettségüktől függően szabadon kapcsolódjanak a felkínált tevékenységekhez.

A folyamatosság kiterjed az egész napi nevelési folyamatra, tevékenységekre; figyelembe veszi a gyermekek biológiai szükségleteit, biztosítja, a személyre szabott gondozását, figyelembe veszi egyéni tempóját, fejlettségi szintjét, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Nyugodt légkört biztosít, kiiktatja a várakozási időt. Napirendünk érzelmi biztonságot, kiszámíthatóságot, rendszerességet jelent a gyermekeknek.

6.4.2 Napirend javaslat	
6.00 -7.00	Gyülekezés, játék
7.00 –10.30	Játék, szabadon választott tevékenység kötött, kötetlen csoportos foglalkozások egyéni és mikro- csoportos tevékenységek, Közben: testápolási tevékenységek, tízórai folyamatosan Mindennapos testnevelés, mozgás.
Tanköteles gyermeket nevelő csoportban 7.00 –10.30	Játék, szabadon választott tevékenység kötött, kötetlen iskola- előkészítő képességfejlesztő foglalkozások egyéni és mikro csoportos, csoportos tevékenységek, Közben: testápolási tevékenységek, tízórai folyamatosan Mindennapos testnevelés, mozgás.
9.45- 10.30	Iskola-előkészítő képességfejlesztő foglalkozás (kötelező)
10.30-12.00	Játék a szabadban, séták kirándulások, edzés.
12.00-12.45	Ebéd, testápolási tevékenységek.
12.45-15.00	Pihenés mesével, altatódallal, zenével, folyamatos ébredés.
15.00-15.30	Uzsonna, testápolási teendők.
15.30-17.00	Játék, játék a szabadban, szabadon választott tevékenységek egyéni fejlesztések.

6.4.3 Nyári napirend javaslat (június 15-től, augusztus 31-ig)	
6.00 – 7.00	Folyamatos érkezés, pihenés és szabad játék.
7.00 – 12.00	Játék a szabadban, tízórai folyamatos vagy kötött formában, szabadon választott, illetve az óvónő által kezdeményezett tevékenységek.
12.00 – 13.00	Előkészület az ebédhez, ebéd.
13 ⁰⁰ - 14 ⁴⁵	Előkészület a pihenéshez, pihenés.

14.45– 17.00	Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.
--------------	--

6.4.4 Hetirend

Heti rendünk rugalmas az aktuális helyzetnek megfelelően másképp alakulhat, pl. a nevelési év elején és a végén, a beszoktatás idején, a nyári időszakban szervezett összevont csoportokban, stb.

Fejlesztő munkánkban a heti renddel gondoskodunk a tágabb értelemben vett komplexitásról; az óvónő által irányított különböző gyermeki tevékenységeken végigvonul egy aktuális téma.

Egy cikluson belül mód van a téma komplex feldolgozására, a tervezett tartalmak párhuzamosan végezhető, megfelelő időtartamú, differenciált gyermeki tevékenységek szervezésével való megvalósítására.

Tartalmazza a szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulás rendjét, tervszerű, komplexitás, céltudatosság, időarányosság jellemzi. A csoport és a gyermekek életkori sajátosságaira épül.

A tevékenységek alapvető szervezeti keretei alapján lehetnek:

- Szervezett tevékenységek
- Spontán tevékenységek

A gyermekek a tevékenységet végezhetik:

- Egyénileg, párosan
- Mikro - csoportosan
- Makro - csoportosan

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLOK, FELADATOK

7.1 Alapelveink

- Minden gyermeket megillet a neki megfelelő, sajátos bánásmód.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, gondoskodás, elfogadás, tisztelet, szeretet, bizalom, különleges védelem illeti meg.
- Óvodai nevelésünk befogadó, előítélettől mentes, egyenlő hozzáférést biztosít minden gyermeknek.
- Óvodánk gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A gyermekek személyiségének és jogainak tiszteletben tartásával segíti a fejlődést.

- A gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvoda a családi nevelés kiegészítője.

7.2 Óvodakép

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Megértő, elfogadó szeretetteljes légkörben élünk, tisztelet, megbecsülés veszi körül óvodásainkat. Magatartásunk, kommunikációnk pozitív modell a gyermek számára. Az óvoda egészének szellemisége, pedagógiai tevékenységrendszere, környezeti feltételei egységesen segítik a gyermekeket abban, hogy a környezetbarát életvitel alapvető szokásai tevékenységükben napi szinten megjelenjenek.

Programjainkat, ünnepeinket a környezettudatos magatartás megalapozásának figyelembevételével szervezzük. Gazdag, pedagógiai tevékenységrendszerünk leghatékonyabb eszköze a játék, a személyiség szabad kibontakoztatásában, biztosítja, a gyermekek folyamatos fejlődését, meglévő hátrányainak csökkenését előítélet mentes, befogadó környezetben.

Óvodapedagógusaink segítő, támogató attitűdje, dolgozóink gyermekszeretete és tárgyi környezetünk, gyermekeink fejlődésének optimális feltételeit teremti meg, így óvodai nevelésünk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Együttműködésünk, kapcsolatunk az ANK volt társ-intézményegységeivel gazdagítja nevelési rendszerünket.

7.3 Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Óvodai életünk, hagyományaink, szokásaink biztosítják, hogy gyermekeink érdeklődők, vidámak, szívesen járnak hozzánk, jól érzik magukat óvodánkban. Egyéni adottságaiknak, életkoruknak megfelelően testileg-lelkileg jó ütemben fejlődnek. Óvodáskor végére rendelkeznek mindazokkal a pszichikus funkciókkal, készségekkel, képességekkel, melyek segítségével környezetükben eligazodhatnak és alkalmazkodhatnak az iskolai életmódhoz.

7.4 Céljaink

- **Egészséges, jó ütemben fejlődő gyermekek nevelése.**
- Gyermekközpontú, befogadó, elfogadó nevelő környezet kialakítása, amely a gyermekek fejlődéséhez, a hátrányok kiegyenlítéséhez szükséges minden személyi és tárgyi feltételt biztosít.
- A gyermekek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi, szociális-erkölcsi és értelmi készségeinek, képességeinek fejlesztése, személyiségük harmonikus fejlődésének segítése az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.
- A gyermeki tevékenységeken keresztül, az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítésével, **a világra nyitott, annak változásait befogadni képes, felfedező, kutató, érdeklődő, a környezetet védő, gyermekek nevelése.**

Sikeresnek tekintjük óvodai nevelésünket, ha valamennyi óvodásunk fejlődésében önmagához képest előrehaladást tapasztalunk.

7.5 Feladataink

7.5.1. Az egészséges életmód alakítása;

- Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése életkoruk, egyéni képességeik szerint.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket az egészséges életmód kialakításához szükséges ismeretekhez és készségekhez.
- A fenntarthatósághoz kapcsolódó egészségtudatos szokások alakítása.
- Speciális gondozó- prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek és szülők bevonásával.

7.5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés;

- Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. A gyermek és az óvoda alkalmazottai, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezi.
- A gyermekközösségben végezhető, az életkornak és fejlettségnek megfelelő közös élményekre

épülő sokszínű, gazdag gyermeki tevékenységrendszer, különösen a mással nem helyettesíthető szabad játék, feltételeinek megteremtése,

- Befogadó, motiváló, fejlesztő környezetben a gyermekek egyéni fejlődési ütemének, szükségleteinek, életkori sajátosságainak megfelelő differenciált nevelés
- A szociális hátrányokkal rendelkező, sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való törődés, hátránycsökkentés.
- Az integrált nevelés folyamatában a prevenció, a korrekció, és a kompenzációs nevelési feladatainkat sérülés specifikusan, egyénre szabottan határozzuk meg minden gyermeki tevékenységben.
- Az óvodás gyermek nyitott a szűkebb és tágabb környezet megismerésére. Az óvoda segíti a gyermeket abban, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra, szépre, kulturális értékekre, mindezek megbecsülésére. Erősíti a gyermekben a családhoz való kötődés érzését, a hazaszeretetet és nemzeti identitástudatot.

7.5.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása;

- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása..
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzése, ápolása, a társadalmi integritás biztosítása.
- A családokkal a kölcsönös bizalomra épülő együttműködés ápolása.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Célunk

A gyerekek alapvető testi, lelki szükségleteinek kielégítése, egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztés személyiségfejlődésükben. **Környezetünk helyi sajátosságaiból adódóan (lakótelepi környezet, mozgásszegény életvitel) a gyermekek egészséges életmódra nevelése, az egészséges életvitel igényének, az egészségmegőrzés, a környezettudatos magatartás megalapozása kiemelt feladatunk. Az egészséges életmódra nevelés összetett folyamat, nem önálló tevékenységként, külön programként jelentkezik. Óvodánkban áthatja a nevelés egész folyamatát, a személyiség fejlesztés minden területét.**

- testi fejlődésének elősegítése

- egészséges, biztonságos környezet kialakítása, balesetvédelem
- a gyermekek gondozása, higiénés szokások kialakítása (testápolás, tisztálkodás, fogmosás, öltözködés)
- az egészséges életmód, egészséges táplálkozás igényének megalapozása és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a testi képességek fejlesztése, mozgásigényének kielégítése, mozgásfejlesztés, mindennapos testnevelés, testmozgás,
- környezettudatos nevelés
- A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó különleges gondozási feladatok ellátása, megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése, és a gyermeket veszélyeztető bántalmazásnak a megelőzése.

8. 1 Egészséges életmód alakítása- egészség stratégia

8.1.1 Egészséges, biztonságos környezet kialakítása-baleset megelőzés

Az egészséges életmód alakítása életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.

A környezet hangulatot alakít, tevékenységre ösztönöz, önmagában is fontos nevelőeszköz. Csoportszobáink berendezése célszerű, környezetbarát anyagai révén nyugalmat, otthonosságot áraszt. A természetes anyagok használatára törekszünk.

A környezettudatos szemléletünket tükrözi, hogy az energiával takarékoskodunk (víz, áram), erre neveljük a gyermekeket. Kellő természetes fénynél nem kapcsoljuk fel a villanyt, kézmosásnál, fogmosásnál figyelünk a takarékos vízhasználatra.

A mozgatható berendezések biztosítják, hogy a csoportszobákat a gyermekek életkorához, a játéktémákhoz és a különböző tevékenységekhez igazodóan rendezzük át.

Óvodánk épülete, udvara biztonságos, a gyermekek kényelmét szolgálja. Méretei megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, lehetővé teszi mozgás és játékigényük kielégítését. Napi rendszerességgel végezzük az udvar portalanítását, a homok lazítását, frissítését. Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy óvják, védjék a környezetükben élő állatokat, növényeket, azokat gondozzák

életkoruknak megfelelő szinten. Udvari játszóhelyeinket rendszeresen felülvizsgáljuk.

A csoportokban dolgozó valamennyi felnőtt feladata, hogy az óvodában vagy az óvodán kívül szervezett tevékenységek veszélyforrásaira felhívja a gyermekek figyelmét.

A gyermekekkel életkori sajátosságaiknak megfelelően az alapvető baleset- és tűzvédelmi, valamint közlekedési ismereteket, az elvárható magatartási normákat megismertetjük, gyakoroltatjuk. A gyerekek életkorát figyelembe véve, az óvónők megismertetik a lehetséges, balesetet kiváltó helyzeteket, megtanítják az ezeket elkerülő magatartási formákat, technikákat. Az ezzel kapcsolatos elvárásokat, a védő-óvó intézkedések részletes feladatait a csoportnaplókban rögzítjük.

Ebbe a feladatunkba is bevonjuk a szülőket, részükre baleset megelőzéssel, elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretterjesztő előadást szervezünk, hogy megismerhessék a gyermekekkel szembeni elvárásainkat.

A gyermekek kultúrhygiénés szokásainak alakítása

Ezen a területen a szemléltetést, a bemutatást, a személyes példaadást tekintjük a leghatékonyabb módszernek. Tudatosítjuk a betegségmegelőzés tennivalóit, naponta gyakoroltatjuk az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokásokat.

Az óvodás gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése legfontosabb feltétele a gyermek fejlődésének.

Gondozás

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. A napirendünkben biztosítjuk, hogy a gondozási feladatok ellátása, a szokásalakítás folyamata nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósuljon meg. A differenciálás a szokásalakításban is megjelenik. Folyamatosan, fokozatosan, sok gyakorlással, szóbeli megerősítéssel, kellő idő biztosításával, példaadással szoktatjuk gyermekeinket az önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés) egyes mozzanatainak elsajátítására, a tisztálkodási eszközökkel való bánásmódra, a takarékoskodásra.

A gyermek bármikor kielégítheti testi szükségleteit (ivás, WC használat, mosdóhasználat stb.).

Egészségük érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a napi többszöri szellőztetésre, kerüljük a huzatot. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését. A gondozási feladatok ellátása személyre szabott, az óvónő és a kisgyermek kétszemélyes, meghitt kapcsolatában valósul meg, biztosítva a gyermekek egyéni adottságainak, szokásainak, differenciált fejlesztését. E folyamatban fontosnak tartjuk a csoportban dolgozó valamennyi felnőtt (óvónő-dajka pozitív attitűdje), következetes együttműködését.

Étkezés

Nevelő munkánkban sokat teszünk a kulturált étkezési szokások kialakításáért, (viselkedés, esztétikus környezet, igényes eszközhasználat stb.). Terítésnél dupla tányérral teszünk, egyéni fejlettségtől függően a kanál használatát villa és kés használatával bővítjük. A gyermekek szükségleteiknek megfelelő időpontban fogyasztják el a tízórait és az uzsonnát az étkező asztalnál. Ilyenkor az étkezés folyamatos. Folyadékot bármikor ihat a gyermek, a csoportban a víz és a poharak biztosítva vannak a nap folyamán. Az étkezés előkészítése és folyamata a gyerekek önkiszolgálására, a közösségért végzett munkára épül. Ebédelni egyszerre ül le a csoport. A családi hangulatban, sokféle természetes alkalom nyílik az étkezés közbeni kulturált viselkedés, az önállóság, az egymás iránti figyelmesség gyakorlására.

Törekszünk a korszerűbb, egészségesebb táplálkozás megvalósítására. Ösztönözzük a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztását. Rendszeresen gyümölcs-zöldségnapot tartunk; gyümölcsökből, zöldségekből közösen egészséges ételleket készítünk; új ízekkel próbálkozunk /müzli, rostos zöldség és gyümölcslevek/; a szülőket tájékoztatjuk a gyermekek óvodai étrendjéről.

Tanácsainkkal, beszélgetésekkel próbáljuk a szülőket bevonni az egészséges életmód és a korszerű táplálkozás alakításába, így igyekszünk népszerűsíteni a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen-zsirtartalmú ételek fogyasztásának csökkentését.

8.1.2 Pihenés

A pihenés előtt alaposan átszellőztetjük a helyiségeket, friss levegőt biztosítunk, kerüljük a huzatot. Mesével, halk zenével, altatóval teremtjük meg a pihenéshez szükséges hangulatot. A gyermekek a kialakult, otthoni alvási szokásaikat az óvodában is gyakorolhatják (alvós állatok stb.). Lényeges a nyugodt, csendes pihenés feltételeinek biztosítása és a gyermekek egyéni igényeihez igazodó pihenési idő.

Főleg a nagycsoportokban, a nem alvó gyerekeknek csendes pihenő után, lehetőségeinkhez képest felkínálunk olyan nyugodt tevékenységet (pl. képeskönyv nézegetés), mellyel nem zavarják alvó társaikat.

8.1.3 Testi képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés, edzés

A családok életmódjának változásával szinte elsődleges feladatunkká vált a szabadban töltött idő mennyiségének és minőségének javítása.

A szabadban szervezett önfelelt, felszabadult, vidám napok olyan lehetőségeket biztosítanak a gyermekeknek, olyan hatások érik őket, amelyek mással nem pótolhatók. Udvarunk területe, elosztása

lehetővé teszi - ha az időjárás engedi -, hogy az egész napot a szabadban szervezzük.

Arra törekszünk, hogy a téli időszakban is legalább egy órát kint legyünk. Kihhasználjuk a levegő, a nap, a szél edző hatását, de szélsőséges körülmények között nem tartózkodunk kint (-10% alatti hőmérséklet, magas UV sugárzás, szakadó eső, nagy köd, erős szél). A nyári forróságban 11-15 óra között sem tartózkodunk az udvaron. Az udvaron is folyamatos a vízpótlás (udvari kút), nagy melegben szükséges a vízzel való hűsítés, permetezés, napfényvédelem sapkával, krémekkel, alkalmi árnyékolással.

Minden csoportnak van homokozója, füvesített udvarrészsel, sok bokorral, fával. A telepített játszóhelyek bővítésével sokszínű, változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek, kiegészítve a csoportszoba nyújtotta lehetőségeket, és kihasználva a levegő, a víz, a napfény jótékony edző hatásait.

A szabadban kötetlenül végzett mozgásos játékok, a mindennapos frissítő torna, valamint a kötött testnevelés foglalkozások szervezésével valósítjuk meg feladatainkat. Óvodánkban speciális mozgásfejlesztő eszközök szolgálják a gyermekek fejlesztését.

8.1.4 Egészséges életmód igényének megalapozása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés

Az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás mellett, programjaink, tevékenységeink szervezésénél a gyermekeken keresztül a családok figyelmét is e terület fontosságára irányítjuk:

- egészségnapok
- mozdulj napok
- zöld napok
- rendszeres kirándulások
- gyümölcs és zöldség napok

A szülők is támogatói, ill. aktív résztvevői programjainknak. Az óvodába lépés pillanatától figyelemmel kísérjük, regisztráljuk a gyermekek testi fejlődését.

A védőnő, rendszeresen ellenőrzi a gyermeket. A nagycsoportosok iskolába lépés előtt hallásvizsgálaton és szemészeti szűrésen vesznek részt, a fogorvos rendszeresen gondozza óvodásainkat.

8.2 Egészségfejlesztési programunk

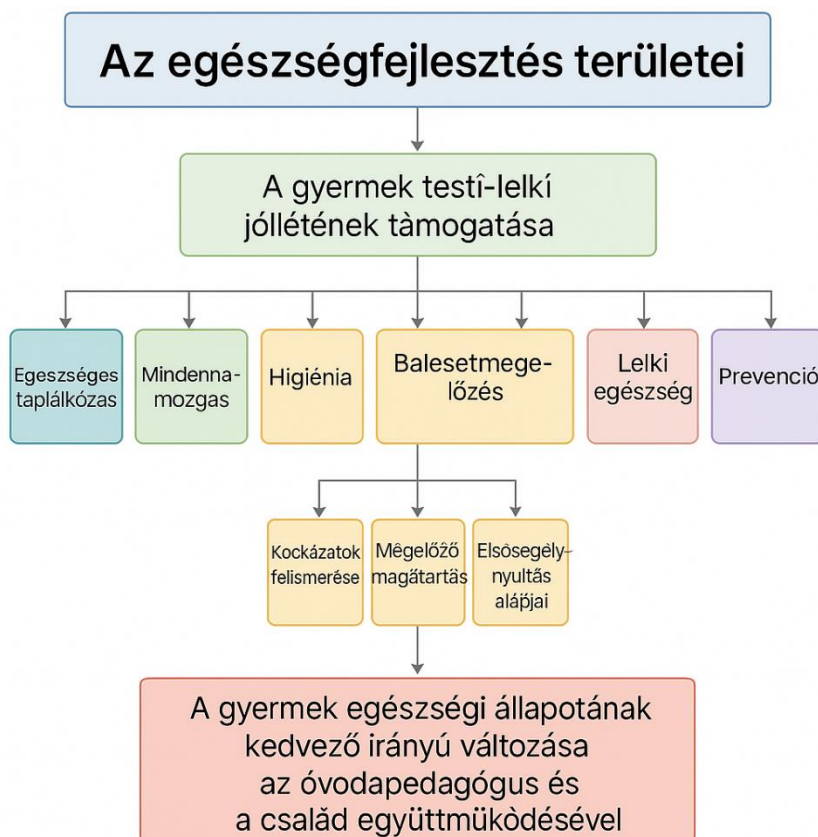
Céljaink:

Az egészségnevelés korszerű szemléletében kiemelt célunk, hogy az egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapjainak szerves részévé váljon.

A nevelési folyamat során tudatosan törekszünk arra, hogy a gyermekek testi-lelki jóllétét támogató tevékenységek rendszeresen jelen legyenek, és a szülők aktív bevonásával valósuljanak meg. Ezek a programok a gyermekek egészségi állapotának megőrzését, megerősítését és fejlesztését szolgálják.

Az egészségfejlesztés megvalósítását a gyermekek életkori sajátosságaihoz, biológiai és társadalmi fejlődéséhez igazítjuk. A folyamat során olyan kulcskompetenciák alapozása történik, melyek kialakítása tudatos pedagógiai szemléletet, érték közvetítő magatartásformát kíván.

A lelki egészséget támogató pedagógiai módszerek, valamint a művészetek játékos alkalmazása hozzájárul a tanulási sikerességhez, a társas kapcsolatok fejlődéséhez, és segíti a gyermekek biztonságos, elfogadó közösségben való megtartását.

Várható eredménye:

A gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változása, az óvodapedagógusok tevékenységével, a szülő részvételével.

8.3 Környezettudatos magatartás kialakítása

A környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása fontos feladatunk. Programok, tevékenységek szervezésével irányítjuk a gyermekek, családok figyelmét.

- Víz világnapja
- Föld világnapja
- Madarak és Fák napja
- madarak etetése, itatása
- komposzt anyagok gyűjtése, komposztálás
- szelektív hulladékgyűjtés
- vízzel-árammal való takarékoskodás
- Zöld projektek

8.4. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodai nevelési folyamat alapvető átfogó kerete az érzelmi nevelés. Az óvodáskorú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért az érzelmi biztonságot a kiegyensúlyozott szeretetteljes, derűs légkör, a testi-lelki jóérzés, a jó társas kapcsolat, az állandóság, a felnőtt biztonságot nyújtó jelenléte, a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása biztosítja.

Célunk

Szeretetteljes, nyugodt, derűs légkörben biztosítani gyermekeink érzelmi biztonságát, állandó értékrendet tükröző szokások, szabályok, normák megalapozásával.

Feladatunk

- A beszoktatás alkalmával kedvező érzelmi hatások biztosítása az óvoda, az új környezet elfogadtatása.
- A bizalom, biztonság, pozitív attitűd kialakítása az óvodapedagógus-gyermek, dajka- gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatban.
- A gyermekek személyiségfejlődésének alakulásában a modellértékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevők között.
- A gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének alakítása, hogy segítőkészséggel, együttérzéssel, önzetlenséggel tudjanak társaik felé fordulni, hogy elfogadják az eltérő képességű, valamilyen okból „más” társukat.
- A hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés megalapozása, nemzeti identitástudat alakítása közös

élmények megteremtésével, hagyományok ápolásával, ünnepeink megszervezésével, a közös tevékenységekkel.

- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, önkifejező képességének, éntudatának, feladattudatának, kitartásának, szabálytudatának) alakítása.
- A szokás és normarendszer életkornak megfelelő kialakításával a gyermek biztonságérzetének, védettségének biztosítása

8.4.1 Boldog Óvoda: érzelmi intelligenciafejlesztés. Boldogságóra Program bevezetése, gyakorlati alkalmazása.

A 2019/20-as nevelési évtől kezdődően pályázatot nyújtottunk be a "Boldog Óvoda" cím elnyerésére, négy óvodai csoportunkban kerül bevezetésre. A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Célunk:

Optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása.

- Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására.
- A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

8.4.2 Barátságos, derűs csoportlégkör kialakítása

A barátságos, derűs légkör biztonságérzetet nyújt, kialakul a kisgyermek érzelmi kötődése felnőtthöz, gyerekekhez egyaránt. Az ilyen környezet tevékenységre serkent, kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz, gazdag tapasztalatszerzést, szociális tanulási lehetőséget nyújt.

A sajátos csoport-hagyományok, jelképek, szokások egyéni légkört biztosítanak, s ez mélyíti a gyerekek összetartozását, együttérzését. A gazdag, tevékenykedtető élet, a közös élmények szervezése, az óvónő nyugalmát, szeretetét, bizalmát tükröző magatartása fokozza a csoport jó légkörét, benne az egyes gyerekek érzelmi biztonságát.

8.4.3 Beszoktatás

A kisgyermek megismertetése új környezetével, az óvodával, a beszoktatás folyamatának megtervezése, körültekintő szervezése a gyermek, a család és az óvoda szempontjából egyaránt jelentős.

Arra törekszünk, hogy a beszoktatás folyamatát a körültekintés, türelem, gyengédség jellemezze. A

beszoktatás első napjaiban, a csoportban dolgozó valamennyi felnőtt együttes jelenléte biztosítja a gyermekekre figyelmet, törődést, szeretetet és egyben lehetőséget biztosít a családdal való ismerkedésre. A kapcsolat kialakulását segíti együttműködésünk a bölcsődével, a nyílt napok, családlátogatások. A gyermekek a szülővel együtt fokozatosan – óráról órára, napról napra – egyéni ütemüknek megfelelően ismerkednek az új életformával.

8.4.4 Szokás és normarendszer megalapozása

A derűs, biztonságos légkör fontos feltétele a gyermek életkorához, fejlettségi szintjéhez igazodó, elvárt viselkedést megcélzó, szokás és szabályrendszer. Csak a közösségi együttélésben tanulhatja meg, hogy sok mindent szabad, de vannak bizonyos normák, szabályok, köztartások, amelyek elfogadása és betartása mindenkire nézve követelmény. Ezek a normák és szabályok alapozzák meg a közösségi élet biztonságát, és azokat az erkölcsi tulajdonságokat, amelyek a közösségi magatartás alapjai (érdeklődés, másokra figyelmesség, segítőkészség, barátság stb.).

A szokások kialakítását az óvodába lépéssel megkezdjük, tovább finomítjuk, fejlesztjük, és folyamatosan, fokozatosan kívánjuk meg, hogy ezek szerint viselkedjenek. A sikerélmény a kisgyereket újabb és újabb tevékenységre serkenti. Mindezt sok-sok érzelmi megerősítéssel, minta és modellkövetéssel, játékos gyakoroltatással tesszük, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.

8.4.5 Alapvető udvariassági szokások, a szokásalakítás területei

- egymás játéktevékenységének tiszteletben tartása
- társas kapcsolatok szokásai
- elfogadó, barátságos magatartás, alkalmazkodóképesség
- segítőkészség, bizalom
- a másik elfogadása
- kommunikációs szokások, a beszédkedv szokásai, megfelelő hangerő használata

A szokások alakítását az óvodások nyelvén megfogalmazott "Illemtudó ovilakó" szabálygyűjteményünk segíti.

8.4.6 A szülőföldhöz való érzelmi kötődés tartalmai

A gyermeki világkép formálásában az emberi, családi kapcsolatok, az érzelmi összetartozás mind elősegítik a szülőföldhöz való kötődés megalapozását.

Célunk a gyermekek szűkebb és tágabb emberi-természeti környezetben való biztonságos eligazodását

és harmonikus együttélését megalapozni.

A gyermekek tevékenységeikhez fűződő pozitív érzelmei, kíváncsisága, felfedezni vágyása, óriási hajtóerő a természet és lakóhelyük megismerésére, megszerettetésére, védelmére nevelésében. A környezet megismerése során alakulnak a szokások, viselkedési normák, érzelmi és erkölcsi viszonyok.

Ezeket keresztül közvetítjük az egyetemes és nemzeti és keresztény kultúra értékeit, hagyományait. Óvodásainkat igyekszünk megismertetni városunk nevezetes épületeivel, múzeumaival, műalkotásaival, a természeti környezet csodáival / Mecsek, Malomvölgyi-tó, stb./.

8.4.7 Az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja

A kisgyermek jó kapcsolata környezetéhez csak úgy alakul ki, ha szeret óvodába járni, ha jól érzi magát csoportjában. Ebben kiemelkedő, meghatározó szerepe van az óvónőnek. Az óvónő, egész lényével neveljen, mutasson őszinte érdeklődést a kisgyermek iránt! Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Fontos, hogy a gyermek képességeinek kibontakoztatását változatos módszerekkel, eszközökkel, átgondolt, következetes neveléssel biztosítsa. A gyermekek minden apró sikerét, fejlődését pozitív megerősítéssel értékelje!

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvónők mellett, modell értékű a dajkának és az óvoda minden nem pedagógus dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Összehangolt munkájuk következtében, az óvodában dolgozó felnőttek és a kisgyermek között kialakuló pozitív érzelmi kötődés, a gyermek megismerésének, egyéni fejlesztésének elengedhetetlen feltétele.

Az óvoda minden dolgozójának viselkedésével, kommunikációjával hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Fontos, hogy a maga munkaterületén óvodánk valamennyi dolgozója, érzelmeit hitelesen kifejezve, nagyfokú empátiával forduljon a gyermekek felé.

Viselkedésük segítse a gyermekek egymás iránti érdeklődésének, alakuló rokonszenvének, barátságos, udvarias magatartásának kialakulását.

8.4.8 Hagyományok, ünnepek, rendezvények

A kisgyermek életében az óvoda mindennapjaitól eltérő – hagyományok, ünnepek, ünnepélyek, jelentős alkalmak. Ilyenkor az óvónők igényes, gazdagon motivált tevékenységek feltételeit teremtik meg, melyek nagyfokú érzelmi átélést, élményeket nyújtanak a gyermekeknek.

Mindez az érzelmi nevelés, a szocializáció szempontjából kiemelkedő jelentőségű.

Az ünnepeink tervezésénél, szervezésénél fontosnak tartjuk a magyar népi kultúra megismertetését, és bizonyos szokások átörökítését. Hagyományaink részben az egész óvodát összefogva, részben épületenként, részben csoportszinten, a mindennapoktól eltérő szokásrendben zajlanak. A tervezésben, szervezésben, előkészítésben korunknak megfelelően a gyermekek is részt vesznek.

A közös tevékenység, az együtt átélt élmény erősíti az egymáshoz tartozás érzését, fokozza a szülők, gyerektársak, felnőttek iránti szeretetet.

Arra törekszünk, hogy a gyermeket hassa át a várakozás, a közös készülődés, díszítés, ajándékkészítés öröme.

A szereplés különösen fárasztó a kis-és középső csoportosoknak, szociálisan még éretlenek a közönség előtti szereplésre. Kiscsoportban az ünnepek a gyermekek életrendjéhez, napirendjéhez igazodnak (délelőtti nyílt nap-anyak napi köszöntés), középső-és nagycsoportban a gyermekek fejlettsége, a szülők igénye szerint szervezzük az ünnepélyeket.

Ünnepek, programok

JELES NAP/ ÜNNEP/ HAGYOMÁNY		dátum
ŐSZI ZÖLD FÖLD HETEK	Mozdulj nap/autómentes világnap jegyében	szeptember 22.
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	A magyar népmese napja	szeptember 30.
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Zene világnapja	október 1.
ŐSZI ZÖLD FÖLD HETEK	Állatok világnapja-állatvédelem	október 4.
ŐSZI ZÖLD FÖLD HETEK	Őszi termények, termések gyümölcsök, zöldségek	október- november
ŐSZI ZÖLD FÖLD HETEK	Őszi betakarítás/ komposztálás napja Szüreti mulatság	október 10.
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Márton nap	november 11.
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Mikulás	december 6.
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	ADVENT Luca búza vetése, Mézes sütés, gyertya öntés	december

HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	ADVENT Advent vásár	december
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Madár-karácsony madáretetés	december
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Karácsony Betlehemes játékok, karácsony váró ünnepek	december
EGÉSZSÉG HETEK	Egészség hét- mozgás, sport, tánc II.	január
EGÉSZSÉG HETEK	Egészség hét- táplálkozás, betegségmegelőzés I.	január
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Népi kismesterségek, eszközök hete	december- január
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Medve nap/hét	február
HAGYOMÁNYŐRZŐ NAP/HÉT	Farsang	
ÜNNEP/ PROGRAM	Márc 15/Tavaszi ünnep	március 15.
TAVASZI ZÖLD FÖLD HETEK	Újrapapír világnap/ hét	március 1.
TAVASZI ZÖLD FÖLD HETEK	Víz hete	március 22.
TAVASZI ZÖLD FÖLD HETEK	Föld órája, energia takarékoság	április 22.
TAVASZI ZÖLD FÖLD HETEK	Méhek világnapja	április 30.
TAVASZI ZÖLD FÖLD HETEK	Madarak- fák hete	május 10.
HAGYOMÁNYŐRZŐ HETEK	Húsvétváró	április 5 - 6.
TAVASZI ZÖLD FÖLD HETEK	Újrahasznosítás világnapja	március 18.
ZÖLD PROGRAM	Apróka- túra Mókus sulis nagyoknak	ősz/tél/tavaszi
ÜNNEP/ PROGRAM	Kerti -parti	2026. június
ÜNNEP/ PROGRAM	Meseszínház	évente 2 alkalom
ÜNNEP/ PROGRAM	Anyák napja	május 3.
ÜNNEP/ PROGRAM	Gyereknapi	május 31.

ÜNNEP/ PROGRAM	Nagyok búcsúztatója	május
ÜNNEP/ PROGRAM	Ovi- suli olimpia	2026. január
ÜNNEP/ PROGRAM	Montessori kiállítás	április

8.5. Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A kisgyermek fejlődését biológiai adottságok, képességek, a spontán érés és a tudatos fejlesztés együtt biztosítják. Az értelmi, anyanyelvi nevelés az óvodai élet teljes időtartamában a tevékenységformákon keresztül megvalósuló komplex feladat.

Célunk

Váljanak óvodásaink érdeklődő, a világról aktívan tapasztalatokat gyűjtő kreatív emberekké (gyermekké). Folyamatosan formálódjanak ismeretszerzési (megismerési) képességeik.

Feladatunk

- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel a gyermeki kommunikáció alakítása.
- a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felébresztése az egyes tevékenységek iránt,
- a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről,
- a gyermekek megismerése a differenciált fejlesztés megtervezéséhez,
- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, alkotóképesség, gondolkodás) a kreativitás és képzeletet fejlesztését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

8.5.1 Az anyanyelvi nevelés, kommunikáció

A gyermekek anyanyelvi nevelésére az óvodai élet valamennyi mozzanatában, tevékenységi formájában kiemelt hangsúlyt fektetünk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Minden kisgyermek beszédét az otthoni nyelvi környezet és az egyéni képességek határozzák meg.

Fejlesztő munkánk első mozzanata a különbségek megismerése, feltérképezése. A kisgyermek azokban a helyzetekben képes gátlások nélkül megnyilatkozni, ahol szeretik, elfogadják, bizalommal fordulnak felé, minden apró sikerének, fejlődésének örülnek. Az óvoda, a csoport kellemes, nyugodt légköre a fejlesztés feltétele.

Az óvónő változatos, szemléletes, színes, érzelmeket kifejező beszéde a kisgyermeket utánzásra ösztönzi, mintát ad. Hangsúlyt fektetünk a kulturált beszélgetés szokásainak kialakítására, a felnőtteket és egymást végig hallgató, egymásra figyelő gyermekek nevelésére.

Az anyanyelv területén is az egyéni sajátosságok mellett kiindulópontunk a korosztály életkori jellemzője: a játék- mozgás- ritmus-érzelmek szoros kapcsolata, melyet a verselés, mondókázás, mesélés és a báb- és dramatizálás biztosít leghatékonyabban.

Célunk

Támogató, motiváló környezetben a gyermek egyéni beszédfejlődése, kommunikációs és kapcsolatteremtő képessége fejlődjék.

Feladatunk

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
- a verbális és nonverbális szociális viselkedés alapformáinak kialakítása (társra figyelés, beszédfigyelem, kapcsolatalakítás, válaszkészség, szóbeli-viselkedésbeli alkalmazkodás gyermekhez, felnőttöz)
- a beszéd technikai és tartalmi oldalának fejlesztése, szükség esetén logopédus segítségének igénybevétele
- biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nyelvi fejlesztését, gondozását, nevelését, egyéni képességük megsegítését a gyógypedagógusokkal együttműködve.

Módszertani ajánlások

- Beszédünk legyen követésre méltó, kifogástalan. Gondolatainkat egyszerűen, pontosan és változatosan fejezzük ki, kérdéseinkkel ösztönözzük a gyermekeket beszédre, gondolataik bátor kifejezésére.
- A bizalomra, szeretetre épülő óvónő-gyermek kapcsolat hatására a gyermekekben alakuljon ki a beszédkedv. A gyermeki kérdések soha ne maradjanak megválaszolatlanul, a beszéd, a kommunikáció által erősödjön a gyermekek biztonságérzete, gazdagodjanak ismereteik.

- Beszédképességük, szókincsük gyarapodjon, s alakuljon ki koruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk
- Gondot fordítunk a beszédfigyelem alakítására és a metakommunikációs jelzések megismertetésére, használatára.

9. DIFFERENCIÁLT NEVELÉS, KÉPESSÉGFEJLESZTÉS

Célunk

A gyermek önmagához mértén, korának megfelelő mértékben fejlődjön. A gyerekek a nevelés hatására fogadják el, tolerálják a fejlődésben más szinten álló, sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a hozzájuk való közeledés és segítőkészség, természetes legyen számukra!

Feladatunk

- elfogadó, befogadó, támogató környezetben, a szociális kompetencia erősítése
- a gyermekek fejlesztéséhez szükséges feltételek biztosítása
- a gyermek fejlettségének megállapítása,
- a gyermekek pozitív értékelése, én-képének megerősítése
- a gyermek egyéni képességeihez igazodó fejlesztő program kidolgozása,
- a fejlődés dokumentálása
- a családdal való együttműködés

9.1 Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő tevékenység

A valamilyen okból az átlagostól eltérő, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi vagy mozgássérült, illetve kiemelkedő képességű gyermekeinkkel, különös törődéssel, nagy empátiával foglalkozunk és a gyermek közösségtől is elvárjuk ezt.

Feladatunk

- olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetes
- a gyermekekkel foglalkozók szeretetteljes, hiteles, elfogadó, bátorító kommunikációja
- a gyermekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése
- a gyermekek pozitív értékelése, én-képének megerősítése
- harmóniára törekedve fejlesztjük a gyermekek erős oldalát, de erősíteni kell a gyenge területeket is

- az egyéni fejlesztési lapokon a fejlesztendő területek és a fejlesztés módszereinek megtervezése
- a családdal való együttműködés
- szakmai segítség igénylése, nyújtása

9.2 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gyermek fejlődését a negatív környezeti hatások, a társadalmi-kulturális hátrányok lassítják, időnként gátolják. A hátrányos helyzet, gyakran a fejlődést is veszélyeztető körülményt teremt. A veszélyeztető környezet, a kedvezőtlen körülmények a gyermek negatív élményei kapcsán okozhatnak személyiségfejlődésében zavart, érzelmi sérülést. Nem vállalhatjuk át a család nevelési feladatainak megoldását, de a kisgyermek segítése, hátrányainak csökkentése fontos feladatunk.

Az óvónő gyermekismerete, a gyermek fejlődéséért érzett felelőssége megfelelő alap a fejlesztéshez a családdal való együttműködéshez.

Feladatunk

- olyan óvodai környezet biztosítása, amely mindenki számára érzelmi biztonságot nyújt és segíti a gyermekek optimális fejlődését
- a gyermek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelemmel kísérése, hátrányos helyzetből való felzárkóztatása
- szükség esetén a család nevelőmunkájának és hátrányos helyzetének kompenzálása-szakember segítség nyújtása (családgondozó)
- az anyagi nehézségekkel küzdő családok tájékoztatása a családtámogatási lehetőségekről.

A **differenciált nevelés**, fejlesztés kiinduló pontja a kisgyermek megismerésére alapozott nevelőmunka tervezése. A tervezéshez két dokumentumot használunk: a csoportnaplót és a gyermekek egyéni fejlődésének dokumentumait.

A csoportnaplóban tervezzük és értékeljük fél éves ciklusokban az egészséges életmód és az érzelmi nevelés, szociális kompetencia, értelmi fejlesztés feladatait. A megvalósításhoz, a gyermeki tevékenységek tartalmának komplex tervezése és értékelése heti, kétheti ciklusokban történik.

A gyermekek korosztályra szabott fejlesztését a csoportnapló fejlesztési tervei szerint végezzük. Mivel a gyermekek fejlettségükben különböző szinteken állnak, a differenciált képesség- kompetencia fejlesztés alapja a gyermek aktuális fejlettsége, az érdeklődése, képességei, egyéni fejlődési üteme. A hozzánk kerülő gyermekeket igyekszünk mielőbb megismerni, hogy hozzájuk igazíthassuk nevelési feladatainkat. Minden gyermek egyéni fejlődését nyomon követjük, dokumentáljuk.

A gyermekek egyéni fejlődéséről különböző módszerekkel összegyűjtött, rögzített információk,

adatok elemzése, értékelése alapján, az óvónő kötetlen formában végzi a fejlesztést, egyéni vagy kiscsoportos szervezeti formában, játék közben a csoportban kezdeményezve, vagy szükség szerint a csoporton kívül.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a tudatos komplex személyiségfejlesztő munkánk, biztosítja, hogy középső csoportra megfelelő információval rendelkezünk: melyik kisgyerek, mely területen szorul egyéni fejlesztésre, a tanulási problémák megelőzésére, illetve mely területeken mutatkoznak a tehetség csírái.

Gyógypedagógus, óvodapszichológus, és logopédus foglalkozik, a fejlesztésre szoruló óvodás gyermekekkel annak érdekében, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen, a számára legmegfelelőbb színvonalas nevelésben.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése** a szakértői bizottság szakvéleménye alapján, a segítő szakemberekkel való szoros együttműködéssel valósulhat meg.

9.3. Tehetséggondozás

Az óvodában történő **tehetséggondozás** útja és feladata az óvodás korúak életkori sajátosságai és az óvoda specialitása miatt sajátos.

Tehetségre utaló jegeket megfigyeljük az óvodai életünk gyakorlatában. Az óvodai tehetséggondozást megalapozó szakasznak tekintjük.

Az óvodai tehetséggondozás **célja**: a gyermek tehetséges oldalának felismerése és fejlesztése.

Feladatunk

- a tehetséges gyermek gyengébb területeinek fejlesztése.
- egy, a gyermek számára kellemes, biztonságot, otthonosságot jelentő légkör megteremtése, amely őt elfogadja, és személyiségét fejleszti.
- olyan óvodai környezet formálása, melyben nem a produktum a fontos, hanem a stabilitás, a gyermek számára biztonságot jelentő alkotó környezet, amelyben a tevékenységek örömmel töltik el, és kielégíthetik a gyermekek alkotási, cselekvési vágyát.

Tapasztalataink szerint a tehetséggondozó kiscsoportos foglalkozások (műhelyfoglalkozások) gazdagítják a gyermeki személyiséget, célzottan fejlesztik a kiemelkedő képességterületeket.

Tehetséggondozás óvodánkban az úgynevezett tehetséggondozó műhelyekben, és a nevelési idő egészében, az óvoda valamennyi csoportjának tevékenységkínálatán keresztül történik.

9.4 A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermek óvodai felvételétől (ha szükséges az óvodába lépés előtti fejlődéséről is), az iskolába lépésig, az óvodai élet napirendjében ágyazott mindennapos gyermeki tevékenységek során, az oktató-

nevelőmunka folyamatát nem háborgatva, információkat szerzünk a személyiségéről.

9.5 Az egyéni fejlődés nyomon követésének alapelvei

Óvodánk egyéni fejlődés nyomon követő rendszerének alapja a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet VI. fejezet 23.

„Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérésével kapcsolatos szabályok”. Az egyéni fejlődési napló tartalmazza a gyermek *“értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének”* (63. § (4) bekezdés) megfigyelése során szerzett tapasztalatokat.

Meghatározó vonása, hogy a gyermekek spontán megnyilvánulásaira épül, jellemző közege a játék és az óvodai tevékenységformák (vizuális nevelés, mozgás, énekes játékok, környezet megismerésére nevelés, mese-vers).

Elsődleges módszere a megfigyelés, mely a legalapvetőbb megismerő tevékenység. Az óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követésében leíró-feltáró célokat szolgál, lényeges szabálya, hogy nincs beavatkozás a megfigyelés folyamatába.

A szülők a fejlődés nyomon követésének dokumentációját a nevelési év során két alkalommal egyéni fogadóóra keretében megismerhetik, mely lehetővé teszi a családi- és az óvodai nevelés összehangolt működését.

Célunk

A tervszerű, egyéni fejlesztés. Ennek tervezéséhez fontos tudni, hogy az adott pillanatban, hol áll a fejlődésben a gyermek, ezért szükséges egyéni fejlődését folyamatosan nyomon követni.

Feladatunk

- **A gyermek mindenkori aktuális fejlettségi állapotát megismerni**, mely kiindulási alap a következő időszak fejlesztési céljainak meghatározásában. A fejlesztési célokhoz módszereket, fejlesztő tevékenységeket, játékokat, stb. tervezünk.
- **A gyermekek egyéni fejlődését dokumentálni**
A különböző módszerekkel (pedagógiai megfigyelés, beszélgetés, gyermeki munkák gyűjtése) összegyűjtött információk alapján, elbeszélő stílusban fogalmazzuk meg, jegyezzük le az észlelt jelenségeket, jellemezzük a gyermek aktuális fejlettségi állapotát. A gyermek óvodai tevékenységének megfigyelését nevelési területenként, játék közben, a nevelési évben folyamatosan végezzük. Elemezzük a fejlődés eredményeit, a tapasztalatainkról feljegyzést teszünk, nevelési évenként minimum 2 alkalommal. Értékelés félévenként: január 20-ig, május 31-ig, (nagycsoportban szeptember 30-ig mérés).

- **Szülőket tájékoztatni a gyermek fejlődéséről**

A napi beszélgetéseken folyamatosan, félévente legalább egy alkalommal érdemi tájékoztatást nyújtunk a gyermekek fejlődéséről. Amennyiben a fejlődésben lemaradást tapasztalunk, jelezzük a szülőknek és megkezdjük a probléma feltárását.

- 5 éves életkorban **képességmegismerő méréseket végzünk. Erről a szülőt tájékoztatjuk.** A fejlesztő hatásokat egyéni fejlesztési tervben tervezzük meg, melyek megvalósítása az óvodai csoportban, vagy a csoporton kívül történhet.
- A gyermeket a szülők bevonásával együttműködésre törekedve indítjuk el indokolt esetben szakértői vizsgálatra.

Sikeres az egyéni fejlődés nyomon követése: ha segíti a fejlesztendő területek pontos feltárását és a speciális, egyénre szabott fejlesztő hatások tervezését. Adatokat biztosít nevelőmunkánk elemzéséhez, önértékeléséhez.

10. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az óvoda a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja, legfontosabb feladata a prevenció.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

A biztonságot, szeretetet nyújtó stabil, társadalmi norma és értékrendszert közvetítő, jól funkcionáló családban a környezet pozitív hatásai felerősödnek, és csökkentik, vagy kiszűrik a gyermekekre károsan ható körülményeket. Ha azonban a családi működésben zavar keletkezik, veszélyeztetheti a gyermek testi-, értelmi, érzelmi-, erkölcsi fejlődését (elhanyagolás, bántalmazás, gyermek személyiségének problémás fejlődése).

Az ilyen gyermekek az óvodában általában kiegyensúlyozatlanok, közösségi alkalmazkodóképességük elmarad az adott életkorban elvárhatótól. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek fejlődését akadályozó tényezőket, problémákat minél korábban felismerjük. Törekszünk arra, hogy jó szülő-pedagógus viszony kialakításával partnerré tegyük a szülőket a problémakezelésben. A problémafeltárás során szerzett információkat bizalmasan kezeljük.

Célunk

Minden kisgyermek számára a fejlődéséhez szükséges feltételek, az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség biztosítása.

Feladatunk

- olyan óvodai légkör kialakítása, mely kizárja, hogy egy kisgyermek, bármilyen oknál fogva hátrányos, megkülönböztetett helyzetbe kerüljön.
- A kisgyermek, a családi háttér, a szociokulturális körülmények megismerése.
- Együttműködünk a szülőkkel a gyermek személyiségfejlődése és képességeinek kibontakoztatása érdekében; valamint a szülők közösségével a gyermekközösség alakítása, fejlesztése során.
- A gyermek viselkedésében, megjelenésében, a szülő – gyermek kapcsolatában, a szülők magatartásában jelentkező változások figyelemmel kísérése, ezek rögzítése, okának feltárása, folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel; a problémák korai felismerése
- A családot segítő, gyermekre szabott probléma megoldási lehetőségek megkeresése, a segítségnyújtás formáinak kidolgozása.
- A pedagógiai eszközökkel nem kezelhető problémát jelezzük a szülőnek és a megfelelő szakembernek.
- Együttműködő kapcsolatot alakítunk ki és tartunk fenn a gyermekvédelem területén dolgozó szakemberekkel, intézményekkel
- A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk a szociális juttatások lehetőségeiről.

Az **igazgató** felelős a gyermekvédelem tevékenységrendszerét szabályozó dokumentumok megalkotásáért és megvalósításáért.

Az **óvónőknek** kiemelt szerepük van a gyermekvédelmi munkában.

- folyamatosan figyelemmel kísérik csoportjukban a nehézséggel küzdő családokat, a sokat hiányzókat, az elhanyagolt gyerekeket.
- A gyermek érdekében szükség szerint az érintett családokat a gyermekvédelmi felelőssel meglátogatja.
- A veszélyeztetett gyermekkel kapcsolatos minden változásról tájékoztatja a szociális munkást.
- Segítő, támogató együttműködésre törekszik a családdal.
- Felkérésre elkészíti a gyermek pedagógiai jellemzését.

Az óvoda **gyermekvédelmi felelőse** fontos tagja az óvodai gyermekvédelmi teamnek.

- kapcsolatot tart az óvodavezetővel, pedagógusokkal, szociális munkással.
- Vezeti az intézményegysége „gyermekvédelmi nyilvántartását”, és szervezi a hátrányos helyzetű gyermekek étkezésének szociális támogatását.
- Figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű gyermekek életkörülményeinek alakulását.
- Részt vesz a szakmai team-megbeszéléseken, az óvodai esetmegbeszéléseken.

- A veszélyeztetett helyzetű gyerekekről tájékoztatja a szociális munkást.
- Részt vesz az óvodai szociális akciók szervezésében és lebonyolításában.
- A gyermekvédelmi feladatok koordinálását intézményünkben a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat **szociális munkatársa az épületek gyermekvédelmi felelőseivel közösen** végzik.

A szociális munkás:

- Kapcsolatot tart az óvodavezetővel, a pedagógusokkal és a gyermekvédelmi felelősökkel valamint a külső gyermekvédelmi intézményekkel (Gyermekjóléti Szolgálat, Egészségügyi szolgálat, pedagógiai szakszolgálat, Nevelési Tanácsadó, Gyermek és Ifjúságpszichiátriai szakrendelés, civil szervezetek stb.).
- Figyelemmel kíséri és kiszűri a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeket. Nyilvántartásba veszi és rögzíti a velük kapcsolatos intézkedéseket.
- Tájékoztatja a szülőket és a pedagógusokat munkájáról és fogadóórákat tart; meghívás esetén részt vesz a szülőértekezleten és az óvodai rendezvényeken.

11. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

11.1 A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái

A kisgyermek életében a család az első közösség, amely hatást gyakorol rá, fejlődését elősegíti. A szocializáció első, legfontosabb meghatározó színtere. A család anyagi viszonyai, körülményei, értékrendje, szerkezete, kapcsolatai, belső élete, a szülők nevelési gyakorlata a gyermek életének, fejlődésének meghatározó tényezői.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családok emberi és kulturális értékeik tekintetében, anyagi lehetőségeikben, életmódjukban, nevelési elképzeléseikben egyaránt különböznek.

A sokféleség megismerése és elfogadása a kapcsolatépítés első mozzanata. Az óvodapedagógus figyelembe veszi, a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A pedagógiai szakértelem és a családi nevelési tapasztalat egymást kiegészítve, együtt biztosíthatja a kisgyermek zökkenőmentes személyiségfejlődését.

Nyitottságra törekszünk. A szülők óvoda iránti érdeklődését szívesen fogadjuk, erre inspiráljuk is őket. Biztosítjuk a betekintési lehetőségeket és az aktív részvételt óvodai életünkbe a családokkal közösen szervezett események, ünnepek alkalmával, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével.

Feladatunk

- a családokkal való aktív, eredményes együttműködés kialakítása
- a gyermek, a családi körülmények, a családok nevelési elképzeléseinek megismerése
- az egymásra figyelő partnerkapcsolat kialakítása
- az együttműködés fejlesztése
- a gyerekek és ez által családjuk környezettudatos szokásainak alakítása (a szülők bevonása a szelektív hulladékgyűjtésbe)

A szülőkkal való kapcsolattartás formái

Nyílt napok

Az óvodai beiratkozás előtt lehetőséget biztosítunk a családoknak, hogy ismerkedjenek óvodánk környezetével, feltételeivel, bepillantsanak a csoportok életébe, ízelítőt kapjanak a csoportokban folyó nevelőmunkáról.

Nyílt napjaink a már működő csoportjainkban, rendszerint a tavaszi időszak végén lehetőséget biztosítanak a szülőknek, hogy a csoport életét megfigyeljék, gyermekük csoportban elfoglalt helyéről, szokásairól, kapcsolatairól, az óvónő pedagógiai munkájáról tapasztalatot szerezzenek. Erre év közben is lehetőséget biztosítunk előre egyeztetett időpontban.

A beszoktatás időszaka

A kisgyermek megismertetése új környezetével, az óvodával, a gyermek a család az óvoda szempontjából egyaránt jelentős mozzanat (érzelmi nevelés). Az első kölcsönös benyomások meghatározhatják a 3-4 éves közös munkánkat. Figyelmes, elfogadó, befogadó tapintat kell, hogy jellemezze az első napokat. A beszoktatás ideje alatt nagyon fontos tapasztalatokat gyűjthetünk a szülő-gyermek kapcsolatáról, a család nevelési szokásairól.

Napi kapcsolattartás

Ahhoz, hogy az óvoda és a családok is kölcsönösen tájékozottak legyenek a legfontosabb eseményekről a napi kapcsolattartás elengedhetetlen. A gyors információ cserére a délutáni időszak alkalmas, a hosszabb időtartamú beszélgetésekre a fogadóórát ajánljuk a családoknak.

Fogadóóra, esetenkénti rendkívüli konzultáció, megbeszélés

Fogadó órára (2 havonta), esetenkénti rendkívüli konzultációra, megbeszélésre sor kerülhet egy előre egyeztetett időpontban, akár a szülő kéri, akár az óvónő kezdeményezi.

Ezek azok az alkalmak, amikor a kisgyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalataikat a szülők és a pedagógusok kölcsönösen, nyíltan megbeszélhetik.

Szülői értekezlet

A beiratást követő első szülői találkozó a csoportban dolgozókkal a kapcsolatalakítás fontos mozzanata, biztosítja az óvodakezdéssel kapcsolatos kérdések megbeszélését.

Minden csoportban, évente 2-3 alkalommal van szülői értekezlet, ahol az óvodát, csoportot, gyermekeket, szülőket érintő célokat, feladatokat, programokat beszéljük meg.

Családlátogatás

A gyermek érdekében szükség szerint, a gyermekvédelmi felelőssel megyünk családlátogatásra.

Ilyenkor a gyermek megismerjük otthoni környezetét, erősítjük a személyes kapcsolatot, tájékozódjunk a család, a gyermek szokásairól a szülők elvárásairól.

Óvodai **rendezvényeink, ünnepeink, jeles napjaink, kirándulásaink** nyitottak, szívesen látjuk a szülőket. Nagyon sokan aktív segítői, tevékeny résztvevői ezeknek, az alkalmaknak. A csoport életkora a program jellege határozza meg, hogy számítunk-e a szülők jelenlétére.

A személyes találkozások mellett a csoportokban elhelyezett **információs táblák** folyamatosan tájékoztatnak a csoport az óvoda eseményeiről. Intézményünk **honlapján** is mindig friss információk olvashatók.

Szülői Szervezetet

Óvodánk szülői közössége, Szülői Szervezetet működtet, ahol a csoportok szülőinek képviselői, óvoda szinten képviselik a gyermekeket, gyakorolják a törvényben biztosított jogaikat.

11.2 Kapcsolataink a volt társ intézményegységeinkkel

2013-ig az ANK modellértékű volt a közoktatási intézményfokok közötti átmenet kezelésében, a közoktatás-közművelődés kapcsolatrendszerében, a nyitott, toleráns, a környezetéhez folyamatosan alkalmazkodó szemléletében.

Egymás mellett, egymást segítve, kiegészítve élünk, nevelünk, fejlődünk. Intézményi belső kapcsolataink ápolása, gondozása továbbra is meghatározza óvodánk eredményes működését.

Élünk a volt ANK és ÁMK intézményegységeinek, tagintézményeinek sokszínű, gazdag kínálatával és gyermekeink életkorának megfelelően beépítjük azt nevelő munkánkba.

A Művészeti Iskolával, a Bölcsödével, az Egységes Szakszolgálatokkal közös épületekben helyezkedünk el, élvezzük a jószomszédi viszony minden előnyét.

A Művelődési Ház színház, mozi, bábszínház programjai; a Könyvtár és fonóteka látogatások; a Sportegység uszodájában a nagycsoportosok vízhez szoktató programja; a Művészeti Iskola műhelyeiben való részvétel, mind hozzájárulnak programunk eredményes megvalósításához.

Az átmenetek megkönnyítése az egyes intézményfokok között továbbra is fontos feladatunk. Szoros a szakmai együttműködésünk, kapcsolatunk az ANK területén működő Bölcsődével, iskolákkal.

11. 3 Külső kapcsolataink

Az óvodai alapellátást segítő, együttműködő szakmai kapcsolatunk van a Gyermekjóléti Szolgálattal (koordinátor családgondozónk), a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel, közülük kiemelten az ÉLTES- EGYMI Nevelési Tanácsadóval és a munkánkat segítő helyi egészségügyi (gyerekorvos, védőnő), illetve közművelődési intézmények szakembereivel

Óvodánk pedagógiai célkitűzéseinek megvalósítása érdekében törekszik a helyi környezetvédelmi szervezetek által felkínált programok, rendezvények, nyújtotta lehetőségeket felhasználni. (Zöld Híd Alapítvány, Biokom, Zoo Ovi, Vasasi Állatmenhely)

12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Az óvoda a gyermek érdeklődésére és kíváncsiságára építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket.

Ezekben, a tevékenységekben a gyermekek tapasztalatokat szereznek, formálódnak testi és értelmi képességeik, fejlődik személyiségük.

12.1 A játék

A játék a gyermek belső szükségletéből fakadó legfontosabb és legfejlesztőbb alapvető tevékenysége. A játék-szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie. Olyan szabad cselekvések sorozata, amely a gyermek személyiségének tükörképe, fejlődésének alapja. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja.

A játék a világ megismerésének első és legfontosabb területe, amelynek során a gyermek kipróbál, megismer, felfedez, elsajátít cselekvéssorokat, viselkedésmintákat, normákat, szabályokat, örömet nyújt, feszültséget old. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Célunk

A játék a gyermek spontán, szabadon választott tevékenysége, személyiségfejlesztésének legfontosabb színtere és leghatékonyabb eszköze legyen.

Feladatunk

- a folyamatos, önfelelt, szabad játék feltételeinek biztosítása

- a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése a játékkal
- játékban rejlő nevelési lehetőségek tudatos felhasználása
- Az elmélyült, folyamatos, szabad játék feltételeinek biztosítása az óvónő legfontosabb feladata.

Az elmélyült, nyugodt játék feltételei

Játékra ösztönző légkör

Az óvodás az óvodába játszani jön. Ezt szereti, ezt akarja, ez domináns szükséglete.

A biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes légkör minden gyermeki tevékenység feltétele.

Melegséget sugárzó légkörben a kisgyermek egyéni vágyait, ötleteit a szabad játékban megvalósíthatja, megválaszthatja annak eszközeit a társait. A játékfolyamatában az óvónő jelenléte biztonságot nyújt, bátorítást sugall. A szeretetteljes, bátorító csoportlégkör alapvető feltétele a gyermekek közötti kapcsolatok alakulásának a kommunikáció fejlődésének.

Hely

Csoportszobáink berendezése, biztosítja a különböző jellegű játékokhoz szükséges játszóhelyeket.

Külön helye van a család-és képzelet játékoknak, van mesesarok, a művészeti tevékenységekhez védett helyen a ” rajzoló – bábozó - zenélő”sarok, az építőjátéknak van állandó helye a zavartalan, elmélyült bővíthető játékhöz.

Ezeket, a játszóhelyeket a gyerekek ötleteik alapján, átrendezhetik, változtathatják Ez fontos eleme a gyermeki képzelet, kreativitás fejlődésének. A kicsiknél még szükséges az óvónő alakító tevékenysége, motiválása, segítsége a játszóhelyek átalakításánál.

A nagyobbak már egyre több önállósággal, aktivitással alakítják a játékhöz szükséges környezetet. Az óvónő bátorító, inspiráló magatartása nagyban segíti a gyermeki ötletek megvalósulását. Megegyezésen alapuló megfelelő szabályok mellett, a nagyobb korcsoportokban, a csoportok mellett található öltözők is játszóhellyé alakulhatnak.

Udvarunk valamennyi évszakban gazdag kínálatot nyújt a játékhöz. Minden csoportunknak állandó helye van homokozóval, mászóakkal.

A szabadban töltött idő tervezése biztosítja, hogy, az udvari játék ideje alatt is lehetősége nyílik a gyerekeknek a különböző típusú játékok kezdeményezésére, illetve a csoportban megkezdett játék folytatására.

Mivel az udvarrészekén különböző épített játszóhelyek vannak, lehetőséget biztosítunk ezek kipróbálására: egymás udvarában vendégeskedünk.

Eszköz

A játékeszközök ösztönzik, motiválják, gazdagítják a gyerekek elképzeléseit, másrészt tárgyai magának a játéknak.

Csoportjainkban a játékeszközök igazodnak a gyerekek életkorához, a különböző játékfajtákhoz, biztonságosak, minden csoportban a csoport létszámához megfelelő mennyiségben rendelkezésre állnak.

A csoportokban a játékoknak és a játékhoz használt eszközöknek állandó helyük van, hogy a gyerekek szabadon választhassanak a gyakorló, a szimbolikus, a szabály, a konstruáló és szerepjátékhoz egyaránt.

A kész játékok mellett folyamatosan biztosítjuk azokat az eszközöket, melyek gazdagítják a szabad játékot, ötletet adnak, amelyekkel a gyerekek kreativitásuk alapján egészítik ki a játékot. **A hulladékcsökkentés, újrahasznosítás szemléletét erősítve kreatív alkotásokat, játékokat készítünk gyűjtött anyagok felhasználásával.**

A szabad játékban a gyerekek maguk is kitalálnak játékot: valamiből- valamit készítenek is, ha szükségük van rá. Ennek lehetőségét eszközökkel és jelenlétünkkel biztosítjuk. Az otthonról hozott játékoknak főleg a kicsiknél van jelentősége: biztonságot nyújt és alkalmanként színesíti az óvodai játékeszköz kínálatot.

Idő

A játéktevékenység az óvoda nyitva tartásával kezdődik. Folyamatos, rugalmas napirendünk biztosítja, hogy a gyerekek a játékot addig folytassák, amíg az örömet nyújtó, érdekes. Az udvari-szabadban kezdeményezett játékoknál is lehetőség van a szobában megkezdett játékfolytatásra, a játék befejezésére.

A játékidő folyamatosságát a reggeli étkezéstől az udvarra menetelig nem szakítjuk meg. A napirendünk ismétlődő tevékenységei, időkeretei kiszámíthatóságot, biztonságot, támpontot jelentenek a gyerekeknek.

Az óvónő szerepe a játéktevékenységben

Az óvónő a napi közös játékélmények biztosításával előre tervezett események, történések szervezésével motiválja a játéktevékenységet. Jelenléte biztonságot, bátorítást sugalljon, legyen együttműködő, segítő partnere a gyerekeknek.

Utánozható mintát adjon a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ maradjon, illetve segítővé, kezdeményezővé váljon, ha a játékfolyamat elakad. Legyen játszótárs, nyújtson mintát szerepvállalásával, eszközhasználatával, kommunikációjával. Közvetett ötleteivel, javaslataival motiválhat a játék tovább lendítésére.

Az óvónő pedagógiai magatartása, tapintatos, játékban való részvétele nem jelenthet direkt beavatkozást a kisgyermek eszköz, hely, játéktéma, játszótárs választásába. Kivétel ez alól a durvaság, mások zaklatása, balesetveszély.

Az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően biztosítson tág teret a szerepjáték, szerepformálás, szerepegyeztetés sikeréhez. Nyújtson mintát a bábozás a dramatikus játékok megindulásához.

A szabály és társasjátékok szervezésével, bővítésével a kisgyermek egyéni fejlesztését is segíti. Viselkedésében tekintettel van arra, hogy véleménye a gyermekről, a gyermek viselkedéséről erősen befolyásoló hatású, ezért pozitív megerősítéssel értékeli, együtt örül a sikereknek. Ezzel a csoporttársak egymásról kialakuló véleményét pozitív irányba befolyásolhatja.

Ahogy a gyerekek nőnek, tapasztalataik bővülnek, a játékelemek fejlődnek a játék egyre bonyolultabb rendszerekké szerveződik, amelyhez biztosítani kell a feltételeket.

A gyermek játéka jelzéseket ad személyiségének általános és aktuális állapotáról. Mindezek figyelembevétele a gyermekek egyéni fejlesztésében nélkülözhetetlen.

A felnőtt jelenléte segíti a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A csendjáték

Montessori szellemiségű nevelés szerint szervezett csoportjainkban, napirendünk egyik mozzanata: délelőtt, a szobában eltöltött játékidő csendjátékkal zárul.

Célja: önfegyelemre, türelemre szoktat, nyugalomra int, erősíti a közösséget, az egymásra figyelmet. Ilyenkor közösen átéltek jó érzések kerülnek felszínre, a gyermek megmutatkozik társai előtt, fontos a koncentráció a szabályra, önmagára.

12.2 Verselés, mesélés

A vers-mese az óvodai életet átfogó érzelmi, anyanyelvi nevelés fontos tevékenysége.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Az életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesékkal, népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel is megismerkednek az óvodában a gyerekek.

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. A mindennapos mondókázás, verselés, mesélés a kisgyermek alapvető mentális szükséglete.

A mese és a valóság a gyermeki gondolkodás és képzelet, a vágyak megjelenésének ereje, meghatározó a gyermekek személyiségére, beépül a gyermekek erkölcsi érzelmeibe, szabálytudatába. Az anyanyelvi nevelés sajátos külön területe, az irodalom/a vers- mese-dramatizálás/ felhasználásával történő nyelvi fejlesztés. A mese visszatükrözi az óvodásgyermek világvilágát, szemléletmódját.

A szabad játékhoz hasonlóan segíti a gyermeket élményei, érzelmei feldolgozásában.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Célunk

Nyitott, érdeklődő, irodalomkedvelő gyermekek nevelése, a gyermekekben a könyvekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolat erősítése, az olvasóvá nevelés.

Feladatunk

Az anyanyelv segítségével, a vers, a mese sajátos eszközeivel segíteni a gyermekeket a világ megismerésében. Mindennapos verseléssel, meséléssel, irodalmi élményekkel megalapozni a szépirodalom iránti szeretetüket. Az anyanyelv használatának gyakorlása közben, érzelmi-, értelmi-, esztétikai-, erkölcsi-, kommunikációs kompetenciájukat fejleszteni.

Módszertani ajánlások

A mesélésnek, verselésnek csoportonként változó, de ugyanazon célt szolgáló eszközei, módszerei vannak.

Minden csoport rendelkezik mesekönyvekkel, bábokkal, dramatizáláshoz szükséges eszközökkel berendezett mesesarokkal, kuckóval, amely a meghitt, intim légkör alapja.

- Az óvónő naprakészen legyen birtokában a gyermeki élet mindennapos tevékenységeihez kapcsolódó, bármikor előhívható tudásanyagoknak.
- Kötetlen, illetve kötött, tervszerű módon a nap bármely szakaszában hozzájuttatjuk gyermekeinket a költészet, a mese varázsához.
- Fokozatosan alakítjuk ki azt a szokást, hogy a mesélő óvónőt, a mesét, hallgató gyermekeket, a többiek nem zavarhatják hangos játékkal, veszekedéssel.
- A magyar gyermekköltészet, a népi-dajkai hagyományok: höcöggetők, csiklandozók, hintáztatók, lovagoltatók a beszoktatásnak, a gyermek megnyugtatójának fontos eszközei: nyugtatnak, vigasztalnak, kapcsolatot építenek, mentális örömet okoznak.
- A mindennapos mesélés, verselés természetes, része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg.

- Az irodalmi anyag kiválasztásának legfőbb szempontja, hogy értékes tiszta forrásból származzon, s a gyermek életkori sajátosságainak minden tekintetben megfeleljen.
- A mesék a gyerekek korához illeszkedően, az egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődéseket tartalmazó meséktől a folytatásos meseregényig felöleli a mesefajták mindegyikét.
- A népmesék, klasszikus és a kortárs irodalmi alkotások, más nemzetiségek, más népek meséi, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei és meséi jelen vannak az óvodában.
- Az irodalmi foglalkozások időtartamát a gyerekek érdeklődése, aktivitása, figyelme határozza meg.
- A szemléltetést a csoport életkora és igényei határozzák meg.
- A szemléltető eszközök esztétikus, könnyen kezelhetőek, tartósak legyenek és illeszkedjenek az irodalmi anyag hangulatához.
- A kiválasztott irodalmi anyag, az óvónői beszéd, segíti a gyermekek szókincsének gyarapítását, ösztönözi a gyermekeket a beszédre, gondolataik bátor kifejezésére, szükség esetén segíti a beszéd megindulását.
- Az óvónő személyes példájával ébresszen kedvet a bábozáshoz, dramatizáláshoz, mindezekre megfelelő élményt és eszközt biztosítva.
- Változatos helyzetekben teremtsünk alkalmat a kulturált kommunikatív viselkedés gyakorlására, a gyermekek kreativitás kibontakozására.
- Az irodalmi élmények újra feldolgozása megjelenik a gyermekek báb- és dramatikus játékában is. A lefekvéshez kapcsolódó mese fontos része a napnak, amit az egyébként mesehallgató, irodalom iránt kevésbé érdeklődő gyermekeknek is szánunk.
- A napi versmondás, mesélésen kívül különleges élményekkel is segítjük az irodalom iránti vonzódás kialakulását: gyermekkönyvtárba, fonótekába, bábszínházba, meseszínházi előadásra járunk.
- Mindezeket fontosnak tartjuk a könyv, a későbbi olvasás szeretetére nevelésben.

12.3 Ének, zene, népi játék, tánc

Az éneklés-zenélés része a kisgyermek mindennapi tevékenységének. Áthatja az óvodai élet valamennyi területét. Fontos szerepet tölt be az óvodás korú gyermekek nevelésében. Élményt nyújt, örömet okoz, gátlásokat old, segíti a társas kapcsolatok kialakulását, a közösség formálását.

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zene fogékonyra tesz a szép befogadására, esztétikai élményt biztosít, fokozza a jókedvet, alapvető zenei kultúrát alakít ki.

Az ének, a zene a népi játék, a néptánc, a néphagyomány meghatározó szerepet tölt be a zenei nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével korosztályi sajátosságokra építve.

Célunk

A gyerekek érdeklődjenek az ének- zene iránt. Olyan ének-zenei élményekkel gazdagodjanak, amely a zenei anyanyelv megalapozását, zenei képességük fejlesztését segíti.

Feladatunk

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése tudatosan fejlesztjük a zenei képességeket / mozgás- ritmus - hallás /, és biztosítjuk a közös éneklés és mozgás örömét,
- élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységekkel az egyéni zenei képességek: éneklés- mozgás - ritmus-hallás tudatos fejlesztése,
- a népi játékok, gyermek néptánc elemeinek megismertetésével a magyar kultúra hagyományainak ápolása.

Módszertani ajánlások

- Az óvónő a zenei nevelés feladatait, zenei anyagát a gyermekek előzetes tapasztalatainak ismeretében, életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelően szervezi. Figyelembe veszi a csoport összetételét, zenei adottságait, képességeit a saját zenei kulturáltságának, egyéniségének megfelelően.
- A zenei nevelésnek a magyar néphagyományokból kell kiindulnia. A mondókák, a dajka rímek: hintáztatók döcögtetők, csiklandozók, simogatók a legelső zenei műfaj, amivel a gyermek találkozik. A mozdulatok, az ismétlődés, az érintések, a testközelség az, ami a gyereknek örömet okoz, biztonságot jelent kiegyensúlyozott, derűs lesz tőle, érzelmi világa gazdagodik. Ebből fejlődik majd ki a kétszemélyes és a csoportos közös játék.
- A zenei ízlésformálás első lépcsőfoka az igényes válogatás. Tartalma a magyar népi énekes- mozgásos játékok, népszokások és hagyományok dalai, játécai, egyszerű műdalok, más népek dalai, játécai, az igényes mai magyar zene, valamint a klasszikus zene.
- A dalanyag összeállítását mindig a gyerekek életkora, egyéni adottságai határozzák meg: változatos hangkészletű, hangterjedelmű, játék formátumú zenei készletre törekszünk.

- Megtartjuk a néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagát, de a gyerekekkel együtt alakítunk, alkotunk új mozdulatokat, játékokat.
- Az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódóan megismertetjük a gyerekeket a magyar népszokásokkal: regölés, betlehemezés, farsangi szokások. Ünnepeink rendezvényeink jelentős mozzanata a közös táncbázis, ahol a magyar zene és táncleptések mellett, nemzetiségeink és más népek táncaival is ismerkedünk.
- Zenehallgatásra főleg élő, az óvónő által szép, tiszta énekléssel, esetleg hangszeresen interpretált dalokat választ. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.
- Egyszerű, ízléses, a játékokhoz kapcsolódó tárgyakat, szerepet megerősítő, jelképeket használunk a dalokhoz, játékokhoz.
- Ezek, a gyerekek hangszereivel együtt a nap minden szakában hozzáférhetők, tág teret adnak a gyerekek szabad kezdeményezéseinek, a kreatív képességek fejlődésének.
- Az óvodai ének- zenei nevelés Kodály Zoltán, Forrai Katalin, Kokas Klára, Falvai Károly, Törzsök Béla szakirodalmára épül.

12.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés szerves része nevelési rendszerünknek, a többi nevelési területtel szoros kölcsönhatásban szolgálja a személyiség alakítását, fejlesztését. Segít a kapcsolatok kialakításában, a feszültség oldásában, élménynyújtásban, és a kreatív képességek kibontakoztatásában.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Segíti a gyermeket a téri tájékozódás fejlődésében, tér- forma- szín képzetei gazdagodnak, képi gondolkodása, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága fejlődik.

Célunk

A gyermek életkori sajátosságaikhoz és egyéni képességeikhez igazodva élmény és fantázia világának, tér- forma- szín képzeteit gazdagítani, hogy fejlődjön esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényessége.

Örömmel, önként vegyen részt a tevékenységekben teret engedve a gyermeki kíváncsiságnak, fantáziának.

Feladatunk

- a folyamatos, kötetlen vizuális- alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése (élmény, megfelelő hely, igényes, minőségi eszköz),
- a gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- előtérbe helyezzük a természetes anyagok termékek felhasználását, a kreatív megoldásokat a környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés jegyében.

Módszertani ajánlások

- Az ábrázoló, alkotó tevékenységre az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek a teremben és a szabadban egyaránt.
- A rajzolás – mintázás - kézimunka magában foglalja a látásnevelést, képalakítást, építést, környezetalakítást, a plasztikai munkákat, kézimunkát és a műalkotásokkal való ismerkedést. A kisgyermekek szívesen próbálnak ki új dolgokat, változatos eszközöket.
- Az ábrázolás különböző fajtái, a festék érintése, az ujjnyomat látványa az alkotás, és a teremtés örömét adja. Örömteli felfedezéseket kínálnak a tárgyalakítások, a természetes anyagokkal történő játékok.
- A szabad játékba integrálódnak tevékenységeink a gyerekek igényeihez, egyéni képességeihez igazodva.
- A csoportok berendezése, téri tagolása biztosítja a nyugodt félrevonulást a tevékenységhez: „a rajzolás” sarkokban folyamatosan a gyerekek rendelkezésére állnak azok a jó minőségű eszközök, amelyek használatához nincs szükség a felnőtt jelenlétére. Az igényesen kialakított környezetben, mindig használható állapotú eszközöket biztosítunk, hogy ezzel is inspiráljuk a gyerekeket a tevékenykedésre.
- Egyéni vagy mikro- csoportos foglalkoztatás során, tudatosan irányított, illetve kötetlen tevékenységekben adunk lehetőséget a tapasztalatszerzésre, gyakorlásra, önkifejezésre.
- A gyerekek tapasztalataira, élményeire építve tervezzük és szervezzük meg a tevékenységeinket. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. A rajzolás, mintázás, festés, építés, képalakítás, a kézi munka, kedvezően befolyásolja a gyermekek képi látását.
- A tevékenységekhez folyamatosan gyűjtjük és tároljuk a különböző eszközöket, anyagokat, amelyeket a gyerekek a játékban, tevékenységükben felhasználnak.

A gyerekek elkészült munkáit nagy becsben tartjuk: környezetünket díszítjük, kiállítást rendezünk, játékokban használjuk, meglepetésnek, ajándéknak szánjuk.

12. 5. Mindennapos mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A gyermek mozgásának fejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjéről.

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. A mozgásfejlesztés kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását, az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését, elősegíti.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, manipulálni, vagyis mozogni. Ezért, lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, betartása. A megfelelő és nem túl sok szabályozásra a gyermekeknek szükségük van.

Ezek alapján, ehhez igazodva mérik be kompetencia határaikat.

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap megfelelő helyet és eszközöket biztosítunk számukra a mozgásos tevékenységekre a teremben és a szabadban egyaránt.

A kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt. A jó hangulatú tevékenység a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíteti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

Célunk

Gyermekeink természetes mozgáskedvének felkeltésével, mozgásigényüket fenntartani, mozgáskultúrájukat fejleszteni a ***mindennapos mozgáson keresztül.***

Feladatunk

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- **Rendszeres mozgással az egészséges életmód (életvitel) kialakítása az egészség megőrzése, a testi képességek (állóképesség, ügyesség, gyorsaság, erő), a légzés, keringés, csont és**

izomrendszer egészséges fejlődésének elősegítése.

- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák (testrészek, téri irányok, észlelési területek integrációja, fogalomalkotás) és a szociális képességek (önuralom, együttműködés, társra figyelés, tolerancia, kudarckezelés stb.) fejlesztése.
- **Sokféle mozgásra ösztönző eszköz biztosítása a szabad levegőn és a teremben.**
- Az előírásoknak megfelelő biztonságos környezet kialakítása, figyelmet fordítunk a tevékenység során használt szerek, tárgyak épségére, tisztaságára.
- A mozgásfejlesztés tudatos, differenciált megtervezése, szervezése, kezdeményezése, melynek során figyelembe vesszük a gyermekek igényeit, egyéni és életkori sajátosságait, képességeit

Módszertani ajánlások

- *Spontán vagy szervezett* formában, teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – lehetőséget biztosítunk a játékos mozgásra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre.

- **Mindennapos mozgás**

A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,

b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,

c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

- Az **óvónő által szervezett torna**, mozgásos játékok anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű fő gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.
- A szervezett torna, mozgásos játékok során speciális gyakorlatok beiktatásával teremtünk alkalmat a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna).
- Az óvónő által szervezett torna, a mozgásos játékok során mindig lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. A feladatok végrehajtásánál nem az, az elsődleges cél, hogy a gyermekek tökéletesen kivitelezve végezzék el a gyakorlatokat. Elsősorban örömteli mozgásos élményeket nyújtunk, melyeket átélve, olyan készségeket, képességeket tudunk kialakítani, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését is. Megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Ezt azonban soha nem elmarasztalva, hanem a pozitívumokat kiemelve tesszük. A szervezett torna, mozgásos játékok alatt fontos szempont, hogy a gyermekek a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. Amíg lehetőség van rá, a szabadban tornázunk.
- A heti rendszerességgel szervezett torna, a mozgásos játékok, valamint a mindennapos frissítő mozgáson a gyermekek az óvónő irányítása alapján kötött formában végzik a mozgásos feladatokat. Ilyenkor gondoskodnunk kell a rendszeres portalanításról, folyamatos szellőztetésről. A gyermekek öltözéke nem zavarhatja a szabad mozgást, ha szükséges mezítláb végezzék a gyakorlatokat.
- Minden szer tiszta és ép legyen, gondoskodnunk kell a balesetek megelőzéséről, a testnevelés foglalkozásokon mindig két felnőtt biztosítja a felügyeletet.
- A betegségből felgyógyuló, vagy gyengélkedő gyermek fokozatos terhelésére figyelniünk kell. A jó időkihasználás érdekében a frontális foglalkoztatás mellett a csoportonkénti feladatvégzés alkalmasabb a mozgásformák egyéni gyakorlására.
- Ha rendszeresen és megfelelően szervezzük ezt a tevékenységet, akkor a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne. Igénnyé, majd szokássukká válik a mindennapi mozgás.
- Kötetlen formában történik a mozgás játékidőben, illetve a szabadon választott tevékenységek folyamán.
- Ilyenkor a gyermekek a csoportszobában, tornateremben vagy az udvaron elhelyezett mozgásra ösztönző eszközöket készítésük és igényük alapján, szabadon használják.

Az óvodai mozgásfejlesztés legfőbb módszere a gyakoroltatás, minél többféle helyzetben, környezetben, eszközzel.

- A nagycsoportosoknak vízhez szoktató programot kínálunk.
- A mozgásfejlesztő tevékenység rendkívüli alkalmi a kirándulások és túrák, melyeken a természet megfigyelése mellett mozgásos játékokra, természetes akadályok leküzdésére, versenyek szervezésére is lehetőség nyílik.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a speciális gyógytestnevelést, a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei vezetik.

12. 6 Külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai élet egészében érvényesül. A környező valóság a gyermek számára érzékszervileg megragadható, tapasztalható, tagolatlan egész. Önérvényesítő törekvései, fejlődő értelme arra ösztönzi, hogy felfedezzen, kutasson, keressen. A gyermek természetes kíváncsisága, érdeklődése, az óvónő magatartása, hitelessége biztosítja a kisgyermeknek a rácsodálkozás, megfigyelés, felismerés, felfedezés örömét.

Ezen keresztül, a gyerekek megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, s ismereteikkel koruknak megfelelően eligazodnak abban.

Nevelőmunkánk során tudatosan készültünk arra, hogy gyermekeinkbe is elültessük a természet iránt érzett szeretetet, annak megóvását, környezetünk védelmét.

Ez a szemlélet, mely a gyermekek a környezettudatos, környezetvédő, szépítő magatartásának megalapozása, a szülők, dolgozók megnyerése és szemléletformálása, a nevelőmunkánk fontos tartalmi eleme, meghatározó része lett.

A „zöld szemléletű gondolkodás jelenti számunkra a környezetünk szépítése, formálása mellett azt az egészségvédő, egészségmegőrző testi és mentális jólétet szem előtt tartó gondolkodást és programot, amelynek részese óvodánk valamennyi használója, kisgyermek, szülők és az óvodánk dolgozói együttesen.

Célunk

A gyermek az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetről az életkorának megfelelő tapasztalatokat szerezzon, melyek ismereteket nyújt a biztonságos eligazodáshoz, és a környezettel való aktív kapcsolat kialakításához.

Tapasztalja meg a közösséghez való tartozás élményét, ismerje meg a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.

Feladatunk

- A játék folyamatába illesztett spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzés, segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan alkalom, hely, idő, és eszközök biztosítása spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- A hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, megismertetése.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése környezetünk iránt.
- A valóság formai, mennyiségi, és téri viszonyainak megismertetése. Változatos lehetőségek megteremtése arra, hogy az így szerzett ismereteket a gyermek a tevékenységeiben alkalmazza.
- A környezet szépségének, esztétikumának megláttatása.
- Környezetet védő, ápoló, környezetre figyelő magatartási szokások, környezetbarát életvitel megalapozása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében, a differenciált fejlesztés fokozott szem előtt tartásával, elsősorban a saját tapasztalataikra alapozottan jussanak el környezetük megismeréséhez.

Módszertani ajánlások

A környezet megismerésére nevelés áthatja az óvodai tevékenységek egészét, ez tervezésünk alapja. A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva biztosítunk újabb, és újabb élményeket, hogy a természeti és társadalmi környezetről szerzett ismereteik bővüljenek.

Ennek módszerei:

- Spontán, irányított megfigyelések
- Átéltésem, játékos tapasztalatszerzések
- Mozgásos, társas szabályjátékok
- Gyűjtés (természet kincsei, kupakok, elemek, papír... stb.)
- Szimulációs játékok
- Érzékszervi megtapasztalások
- Szervezett természetjáró napok, rendszeres kirándulások
- Életközösségek terepi tapasztalása, felfedezés
- Élménypedagógia, kooperatív tanulás.

A kisgyermek mindennapi élete során, játékan és egyéb tevékenységein keresztül megtapasztalja az őt körülvevő környezet mennyiségi, formai, téri viszonyait, kapcsolatait, nap-mint nap matematikai tartalmú, tapasztalatokat gyűjt, azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

A matematikai nevelés minden tevékenységet átfog, jelen van minden témakörben.

A környező világ megismerésére ajánlott témakörök

Az énkép fejlesztése

- A gyermekek önmagukról szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszere (pl. személyi adataik ismerete stb.)
- Testséma ismeret, a test koordinációjának, személyi zónájának alakítása
- Saját mozgás megfigyelése (tükör)
- A társaikhoz, a tárgyakhoz való viszonyuk - Egyensúlyérzékük fejlesztése
- Érzékszervek fejlesztése

A természeti – emberi –tárgyi környezet megismerését szolgáló témakörök

Évszakok

- neve, sorrendje, színei, jellemző jegyei
- napok neve sorrendje, napszakok jellemző jegyei
- tapasztalatok az időjárás változásairól,
- időjárás változás - öltözködés összefüggései, fűtés, energia-takarékosság.

Növények

- fák, virágok neve, illata, színe, termése
- magok, ágak csíráztatása, hajtata, palántázás, - a változások megfigyelése
- növénygondozás
- gyümölcsök, zöldségek neve, külső jegyei, jellegzetességei, formája, íze, zamata, miért fogyasztjuk? hogyan?

Állatok

- ismerkedés a környezetünkben élő állatokkal, állatok kicsinyeivel, megnevezésük,
- felismerésük külső jegyeik alapján, állatok hangjának felismerése, utánzása,
- ismert állatok életmódjának megfigyelése (látogatás a vasasi állat-menhelyre)
- állatgondozás (téli madáretetés)
- ismerkedés egzotikus állatokkal - Állatkert, ismerkedés filmen, képen,

Színek

alapszínek, kevert színek, színek árnyalatai.

Víz

- az évszakok változásiban a víz csodálatos változatosságának megfigyelése,
- vizes játékok, tevékenységek,
- akvárium, terrárium telepítése, gondozása
- " felhő " készítés, hó olvasztás, vízülepítés, jégkészítés, sósvíz fagyasztása,
- a víz és az élet - növények, állatok, emberek

Tűz

- meleget ad, (oxigén nélkül elalszik), a gyertya lángja, kiszabás égetés
- veszélyei, tűzoltók munkája

Levegő

- tapasztalatok a levegő jelenlétéről, szükségességéről, (sosem kísérletezünk az élet tiszteletét megsértve!)
- ismerkedés a levegő tulajdonságainak (mozgása, ereje, iránya, rezgése)
- játékok, kísérletek a levegővel
- levegőszennyezés - dohányzás

Föld

- talaj - mint természeti erőforrás (kertészkedés, növénygondozás)
- a különböző talajformák (agyag, homok, termőföld) tulajdonságainak megtapasztalása; keménysége, puhasága, porhanyóssága, felszívja a nedvességet, tartja, kiszárad.

A mi világunk

- Föld, mint égitest-bolygók
- Nap, mint égitest, fénye, melege, időérzékelés.

Az óvoda és a lakóhely társadalmi környezete

Család

- saját családjuk neve, családtagjaik száma, a család otthona, lakcíme
- összetartozás, szeretet, felelősség egymásért

Óvodások vagyunk

- bemutatkozás, ismerkedés a csoportszobával, az óvoda egyéb helységeivel
- eligazodás az óvoda udvarán

Az óvoda környéke

- az óvoda szűkebb, tágabb környezete
- intézmények, milyen célt szolgálnak, látogatás az óvoda környéki intézményekbe (mozi, színház, könyvtár stb.)

- városunk nevezetességei: szobrok, nevezetes épületek lakóházak

Felnőttek munkája

- az óvodában dolgozó felnőttek munkája
- foglalkozások, eszközök, felszerelések az egyes munkahelyeken.

Közlekedési ismeretek

- gyalogos közlekedés szabályainak gyakorlása, szabálytudatra, veszélytudatra nevelés
- közlekedési lámpa, gyalogátkelőhely
- közlekedési eszközök, járművek ismerete, megnevezése
- közlekedés - zajártalom – levegőszennyezés

Iskolások leszünk

Tárgyak anyaga, tulajdonsága

- papír, fa, fém, textil, üveg, műanyag, és ezek újra felhasználása, stb.

12. 7 A munka

A munka a játék mellett fontos nevelési eszközünk, melynek segítségével pozitív irányba befolyásoljuk a gyermekek személyiségének fejlődését, a közösségi élet alakulását, a környezet megismerését. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

Önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység, az erkölcsi nevelés fontos eszköze. E tevékenység a játékból bontakozik ki, és játékos jellegét végig megőrzi. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk

Hogy gyermekeink a munkát örömmel, belső késztetésből, önként vállalt tevékenységként végezzék.

Feladatunk

- Olyan ismeretek, tapasztalatok nyújtása, amely segíti érzelmi ráhangolódásukat a játéktól eltérő munkavégzésre.
- Megfelelő mennyiségű, használható, minőségi eszközök biztosítása, a különböző munkafajtákhoz.
- Megfelelő idő és hely a munkafajták megismerésére, begyakorlására.
- A felnőttek példamutatása, együttműködése, elismerése motiválja a gyermekeket a tevékenységre.

A gyermeki munka területei

Önkiszolgálás - Gyermekeink saját személyükkel kapcsolatos tevékenységeik (öltözködési, étkezési, testápolási teendők, a környezet rendjének megőrzése).

A közösségért végzett munka - Az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos tevékenységek, egyéni megbízatások teljesítése, felelősrendszer, ajándékkészítés, élősarok gondozása, az évszaknak megfelelően a csoportok kert és udvarrészének gondozása, ápolása.

Alkalomszerű munkák – esetenként megbízatások (az alkalomszerű munkák váratlansága, gyakorlatlansága miatt pontosabb magyarázatot, gondos szervezést igényel óvónőinktől).

Kisebbségi segítése - Minden gyermekünktől, de nagycsoportosainktól különösen elvárjuk, hogy, hogy a mosdóban, öltözőben, udvaron, bárhol, ha a kisebb bármilyen segítségre szorul, szívesen segítsenek, vagy kérjék a felnőttek segítségét.

12. 8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg, folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódnak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyül és bővül.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse a gyermek.

Az óvodai tanulás számunkra tág fogalom: a mindennapok örömmel átszőtt, élmény gazdag világ felfedezését jelenti, melynek során szenzoros, motoros, verbális, szociális ismeretekhez, tapasztalatokhoz jut a gyermek. Komplex, folyamatos, átfogó tevékenységnek tekintjük, melyben gyermekeink kíváncsiságára, érdeklődésére, nyitottságára, aktivitására, kreativitására, modellkövető, utánzó magatartására építünk.

Az óvodai tanulás útja a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás.

A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Célunk

A gyermek tevékenységi vágyára, kíváncsiságára építve az őt körülvevő világ megismertetése, felfedeztetése.

Feladatunk

- Élményekben gazdag, tevékeny óvodai élet biztosítása.
- A tanulási folyamat tudatos tervezése, szervezése, mely korcsoportonként, témakörönként, a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve bővül.
- A szenzomotoros tapasztalatszerzés során az érzékelés, észlelés fejlesztése.
- A gondolkodási műveletek megalapozása, fejlesztése.

Módszertani ajánlás

- Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban, a tárgyi koncentráció elvének megfelelően, egységet alkotnak.
- A játék folyamatába illesztett, irányított tanulás óvónőink és gyermekeink kölcsönösen egymásra ható játékos, közös tevékenysége, amelyet óvónőink az előre megtervezett feladatok alapján a gyermekek részvételével, megnyilatkozásaikhoz, egyéni fejlettségükhöz igazodva szerveznek és irányítanak. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás formái az óvodában

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyermeki kísérlet

A tanulás szervezeti keretei

Az óvónő által irányított tevékenységek, kötött és kötetlen kezdeményezések aránya az életkor változása szerint alakul: kicsiknél a kötetlen kezdeményezések túlsúlya jellemző, bár ebben az életkorban is szervezhetünk, szervezünk kötött formájú irányított tevékenységet.

A játék folyamatába illesztett kötetlen kezdeményezéseket/ óvónő által irányított tevékenységeket legalkalmasabbnak tartjuk a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére, az egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre. Szervezésénél nagy jelentősége van az érdeklődés felkeltésének (kezdeményezés, motiváció módja). Feltétlenül figyelniük kell azokra a kisgyermekekre, akik valami miatt rendszeresen nem kapcsolódnak be, nem vesznek részt a kezdeményezéseken. Egy-egy témakör sokoldalú, tevékeny, folyamatos feldolgozására törekszünk.

A játék folyamatába illesztett kötött kezdeményezések/ óvónő által irányított tevékenységek

A párhuzamosan végezhető, gyermeki tevékenységek tervezésénél, szervezésénél, fő szempontnak tartjuk a közös élmények együttes feldolgozását, oldott légkörű differenciált, cselekedtetéssel, kiscsoportos foglalkoztatással, problémahelyzetek megoldásával.

A tanulósszervezés szempontjai

- a témakörök kiválasztása az évszakok élménykörére épül, tartalmazza lakóhelyünk, környezetünk sajátosságait
- a témakörök feldolgozása komplex tevékenységek formájában történik, sokoldalú tapasztalatszerzésre épül a gyermek tevékenységére alapozva
- a tanulási folyamatot a csoportnaplóban tervezzük meghatározott időszakra

A tanulás munkaformái

Egyéni munkaforma: a gyermekek lehetőleg saját elképzelésük szerint, saját eszközeikkel, önállóan oldják meg a feladatokat.

Páros – mikro -csoportos munkaforma: megtanulják a gyerekek, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban.

Frontális munkaforma: az óvónőre és a társakra figyelve a csoport együtt oldja meg a feladatokat, közösen beszélgetnek a tapasztalataikról.

12.8.1. Iskola-előkészítő foglalkozások

Az iskola-előkészítés célja

Az iskola-előkészítő foglalkozások célja, hogy a nagycsoportos korú gyermekeket komplexen, játékos és életkoruknak megfelelő módon készítsük fel az iskolai életre, az iskolakezdéshez szükséges alapkészségek és képességek megalapozásával, megerősítésével.

Feladata:

- Az iskolai tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése
- A feladattudat, monotontúrás és önállóság kialakítása.
- A gyermekek testi-lelki egészségének támogatása.
- A tanulási motiváció és pozitív énkép erősítése.
- Szociális készségek fejlesztése.

Képesség, készség fejlesztés területei:

- Mozgás (nagymozgás, egyensúly)
- Finommotorika
- Téri tájékozódás, cselekvésirányítás
- Figyelem
- Észlelési folyamatok, percepció
- Auditív, hallási figyelem és észlelés
- Taktilis- kineztikus rendszer
- Emlékezet
- Gondolkodás
- Anyanyelvi készségek
- Szociabilitás

Módszerek, eszközök

- Játékos tanulási helyzetek, mozgásos és vizuális feladatok
- Frontális, egyéni és kiscsoportos formák váltakozása

Kapcsolódás a nevelési év más területeihez

A nagycsoportosok napi 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozáson vesznek részt, amely differenciáltan, játékos formában, az óvodai napirendben integrálva valósul meg. Az iskola-előkészítés szervesen kapcsolódik az óvodai élet egészéhez: az anyanyelvi neveléshez, a környezeti neveléshez, a zenei és vizuális neveléshez, valamint a mozgásfejlesztéshez is. Kiemelten figyelünk a magyar hagyományok ápolására, jeles napokhoz kapcsolódó tematikus játékokra és a szülőkkel való szoros együttműködésre.

Az iskola-előkészítő – fejlesztő foglalkozások működése:

- 3-tól 5 éves korig minden gyermeket megfigyelünk és regisztráljuk a fejlettségének jellemzőit. (érdeklődés - motiváció - kommunikáció- speciális képességek)
- az iskola-előkészítő foglalkozásokon 6-7-éves korú gyermekek részére biztosítjuk adottságuknak megfelelő differenciált fejlesztést.
- a foglalkozások napi rendszerességgel valósulnak meg 10.00 órától – 10.30 óráig
- egy foglalkozás kb. 30-45 perc játékos fejlesztés, iskola-előkészítés, a csoport óvodapedagógusai vezetik a tanköteles kort megelőző nevelési évtől kezdődően.
- magas csoportlétszám esetén a tevékenységek csoportbontásban is megvalósulhatnak

Együttműködés a szülőkkel és iskolákkal

- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
- Iskolaérettségi szempontok ismertetése.
- Látogatások szervezése az iskolába, tanítók meghívása, közös programok.

13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére (hat-hét éves korra) a gyermekek többsége eléri az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettségi szint szerinti iskolakezdésre.

A sikeres iskolai munkához szükségesek az alábbi feltételek megléte: testi, lelki és szociális érettség.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

- Óvodáskor végére a gyermek pozitívan viszonyul az iskolába lépéshez, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek: értelmi erőit egyre magabiztosabban használja a megismerés, a problémamegoldás során. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő formában, tempóval és hangsúllyal, beszéddel kifejezi. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni, és megérti mások beszédét.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermekkel. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, feladattudata kialakulóban van.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is – folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett - fejlődnie kell az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, és az együttműködésnek.

14. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓJA, NEVELMUNKA TERVEZÉSE

14.1 Az óvodában használt kötelező nyomtatványok

- Alapító okirat
- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi mulasztási napló
- Óvodai csoportnapló
- Óvodai törzskönyv
- Az óvoda éves pedagógiai, munkaterve
- A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja
- Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

14. 2 Az intézmény szakmai dokumentációs rendszerének felépítése

14. 3 A gyermekek fejlődésének nyomon-követését szolgáló dokumentumok

- a gyermek anamnézise,
- a gyermek fejlődésének mutatói (érzelmi, szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődés), félévenként rögzítve,
- a gyermek fejlődését elsegítő megállapítások, intézkedések,
- elért eredmények,
- amennyiben a gyermeket Szakértői Bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításai,
- a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedéseire tett javaslati,
- a Szakértői Bizottság időszaki vizsgálatának megállapításait,
- a szülők tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

15. A PEDAGÓGIAI-SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE

Célja: tervezés ➡ megvalósítás ➡ ellenőrzés ▼ ➡ beavatkozás (PDCA)

A pedagógus teljesítményértékelési rendszere

A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.) 98. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint minden évben a köznevelésért felelős miniszter rendeletében meghatározott szabályok szerint értékelni kell a pedagógusok és a pedagógus szakképesítéssel vagy

szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott teljesítményét. Gyakornok esetén a teljesítményértékelést nem kell lefolytatni.

Pedagógus értékelési szempontok:

1. Pedagógiai munka minősége, eredményessége
2. Feladatvállalás mennyiségi mutatói
3. Munkavégzés megbízhatósága, határidők betartása
4. Kommunikáció, együttműködés
5. Tehetséggondozás, felzárkóztatás
6. Motiváció, elkötelezettség, etikus magatartás
7. Egyedi intézményi értékelési szempont
8. Három, személyre szabott teljesítménycél

A pedagógus szakképzettséggel rendelkező nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak értékelési szempontjai:

1. Pedagógiai munka támogatásának minősége, eredményessége
2. Feladatvállalás mennyiségi mutatói
3. Munkavégzés megbízhatósága, határidők betartása
4. Kommunikáció, együttműködés
5. Szakmai felelősségvállalás, elkötelezettség
6. Munkakörhöz kötődő támogató, etikus magatartás
7. Egyedi intézményi értékelési szempont
8. Három, személyre szabott teljesítménycél

Az igazgató esetében a teljesítménycéloknak illeszkednie kell

- az intézményi tanfelügyeleti eljárás alapján készült intézményi intézkedési tervben foglaltakhoz;
- a fenntartóval közösen meghatározott, intézményi szintű stratégiai célokhoz;
- a fenntartó által elfogadott vezetői pályázatban foglaltakhoz – ha van ilyen –, illetve a fenntartó írásban rögzített elvárásaihoz;
- az igazgató éves beszámolója alapján meghatározható problémás területek fejlesztéséhez.

Igazgatók értékelési szempontjai

1. Intézményi feladatellátás eredményessége
2. Erőforrásokkal való gazdálkodás
3. Stratégiai szemlélet
4. Vezetői kommunikáció és irányítás
5. Külső kapcsolatok
6. Motiváció, elkötelezettség, etikus magatartás
7. Fenntartó által meghatározott, az adott intézmény sajátos helyzetét tükröző értékelési szempont

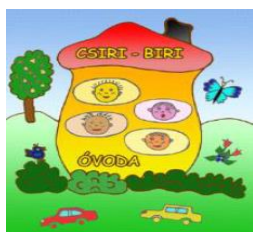
AZ ÉRTÉKELÉS FOLYAMATA

Az értékelés folyamata a személyes teljesítménycélok kijelölésével kezdődik. A TÉR dokumentálásában az eKRÉTA rendszer nyújt segítséget.

A teljesítményértékelés során az értékelő vezető az értékeléshez szükséges adatokat összegyűjti és áttekinti, majd előzetes értékelési javaslatot készít, amelyet közöl az értékelendő személlyel. Az értékelt személy számára ismertek a vonatkozó szempontok, az előzetes értékelési javaslat, amelyet kiegészíthet az önértékelésével.

Ezután kerül sor a személyes értékelő megbeszélésre tanítási évenként egy alkalommal, ahol a vezetői és a pedagógus saját értékelésének ismeretében megszületik a végleges értékelés.

16. A FELADATELLÁTÁSI HELYEK ÁLTAL KIDOLGOZOTT INNOVÁCIÓK, JÓ GYAKORLATOK RÉSZLETES ISMERTETŐJE

Csiribiri

Cifra Palota

Aprók Háza

APRÓK HÁZA ÓVODÁJA 1/3 sz. székhely

„APRÓka mozgásfejlesztő program”

A mozgásfejlesztő program célja:

Gyermekeink természetes mozgáskedvének felkeltésével, mozgásigényüket fenntartani, mozgáskultúrájukat fejleszteni. *Célunk, hogy gyermekeink edzettek legyenek, szeressenek rendszeresen mozogni, a mozgás élményt, örömet jelentsen számukra.*

Sajátossága:

- Tervezett (csoportok hetirendje) heti két alkalommal, kötött mozgásfoglalkozás minden korcsoportban.
- A program fontos eleme a mozgás megszerettetése mellett az együttműködés igényének kialakítása, megerősítése egyének és csoportok között is.
- Lényeges eleme programunknak a szülők, a lakókörnyezet megszólítása, bevonása szervezett foglalkozásokba, túrákba, óvodai és óvodán kívüli mozgásfejlesztő eseményekbe, amelyben az óvoda mintaadó, szervező szerepet tölt be.
- *Labdajátékokkal, sorversenyekkel, oviolimpia szervezésével kicsik és nagyok részére, sportol az óvoda délelőtti és délutáni programmal, a lakókörnyezet, szülők bevonásával, lovasterápia, kutyaterápia szervezésével a mozgás megszerettetése, az egészséges életmód igényének, a test edzettségének alakítása.*
- havonta, hetente, negyedévente rendszeresen ismétlődő mozgás, programelemek
- játékoság, élményközpontúság
- nyitottak vagyunk, tervezzük és szervezzük a sportolási lehetőségek megismerését, kipróbálását

Feladata

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- Rendszeres mozgással az egészséges életmód (életvitel) kialakítása az egészség megőrzése, a testi képességek (állóképesség, ügyesség, gyorsaság, erő), a légzés, keringés, csont és izomrendszer egészséges fejlődésének elősegítése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák (testrészek, téri irányok, észlelési területek integrációja, fogalomalkotás) és a szociális képességek (önuralom, együttműködés, társra figyelés, tolerancia, kudarckezelés stb.) fejlesztése.
- Sokféle mozgásra ösztönző eszköz biztosítása a szabad levegőn és a teremben.
- Az előírásoknak megfelelő biztonságos környezet kialakítása, figyelmet fordítunk a tevékenység során használt szerek, tárgyak épségére, tisztaságára.
- A mozgásfejlesztés tudatos, differenciált megtervezése, szervezése, kezdeményezése, melynek során figyelembe vesszük a gyermekek igényeit, egyéni és életkori sajátosságait, képességeit

Személyi feltételek

Az Apáczai Óvoda Aprók Háza sport óvodájának nevelő közössége elkötelezett a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztése mellett, amelyben a mozgásnak, a test edzésének kiemelt fontosságot tulajdonítanak.

Törekvünk a programok szervezése mellett a gyermekek számára motiváló, mintaadó szerepet átadni.

A felnőtt nevelőközösség életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

A mozgásfejlesztés a TSMT módszerével történő fejlesztő munkához a benne résztvevő pedagógusaink rendelkeznek megfelelő képesítéssel. Munkájuk tervezésének alapja képzettségük, és a fejlesztő feladat végzésével szerzett sok éves tapasztalatuk.

Gondoskodunk a megszerzett tudás átadásáról a pályájukat kezdő óvodapedagógusaink számára.

Tárgyi feltételeink

Gazdag sport és tornaeszköz készlettel rendelkezünk, tornaszobával, OVI- FOCI pályával.

A mozgáskotta eszközkészlete a tervezett mozgás foglalkozások mindenkori eleme.

Rendelkezünk valamennyi motoros fejlesztéshez nélkülözhetetlen korszerű, széles eszközkészlettel.

Jó idő esetén az udvarra, szabadba szervezett mozgást részesítjük előnyben.

Módszere:

Spontán vagy szervezett formában, teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – lehetőséget biztosítunk a játékos mozgásra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre. (Pedagógiai Program)

Várható eredménye:

- óvodásaink szeretnek mozogni
- a mozgás igénnyé válik, élményt jelent számukra
- a partnerek, szülők, lakókörnyezet bevonásával a mozgás igényét alakító szemlélet népszerűvé válik
- a rendszeres mozgás boldoggá tesz

A program tartalmi elemei:

Heti programterv:

- Mindennapos frissítő mozgás
- **Heti két alkalommal tervezett kötött foglalkozás** valamennyi korosztály számára, szabadban vagy tornaszobában
- Mozgáskotta elemeinek tervszerű alkalmazásával
- Mozgásfejlesztés TSMT módszerrel (indokolt esetben, mérést követően) szakembereinkkel
- Úszás nagycsoportosoknak
- OVI-Sport program
- Veronika projekt, „Így tedd rá „

Havonta ismétlődő programok:

- **Aprókaland túra- nyilvánosan meghirdetett, minden érdeklődő számára nyitott, túraútvonalra tervezett játékos akadálypálya változó helyszínnel.**
- „Aprókák -futás az egészségért”
- „Teki- Breki” gyerekjoga szolgáltatás
- Bella kutyaterápiás foglalkozások (szolgáltatás)

Negyedévente szervezett programok:

- Ovi- suli olimpia (ANK Sportcsarnokban)
- „Mozog az óvoda” – mesés, kalandos akadálypálya
- Óvodakörüli futás, kocogás
- Mozdulj nap (épületeink részvételével)

MONTESSORI SZEMLÉLETŰ ÓVODÁJA 1/1 feladatellátási hely

A Montessori szemléletű program célja:

A Montessori pedagógia célja a független, önmagát ellátni képes, önállóan gondolkodó, problémamegoldó, kreatív, segítőkész, együttműködő, toleráns és békeszerető ember formálása.

Célunk, a Montessori pedagógiai elveknek megfelelően a gyermeki személyiség egészének a fejlesztése: egészséges életvitel alakítása, szociális magatartás fejlesztése, érzélemvilág gazdagítása, saját tapasztalatokon alapuló ismeretszerzési képességek fejlesztése.

Montessori eszközeink kiválóan segítik a gyermekeink önállóságát a személyiségfejlődés minden területén: önkiszolgálás, önálló gondolkodás, döntés, választás, önellenőrzés, összefüggések felfedezése.

Sajátossága:

Montessori pedagógia közvetlenül a gyermekekre irányuló nevelési stílus, mely a gyermeki igényeket, sajátosságokat veszi figyelembe. Olyan életteret ad a gyermekeknek, ahol jól érzik magukat. Montessori szerint nincs jó és rossz gyerek. Minden gyermeknek megvannak a saját értékei, adottságai, a felnőtt feladata, hogy segítse ezek kibontakozását. Mindez csak megfelelő környezetben és pedagógussal lehetséges.

Minden gyermeknek meg kell engedni a szabad felfedezés örömét, és meg kell adni azt a lehetőséget, hogy a problémákat önállóan oldhassák meg. Montessori önállóvá akarja tenni a gyermekeket, hogy a felnőttektől függetlenné váljanak.

Feladata:

A Montessori pedagógiai elveknek megfelelően elsődleges feladatunk gyermekeink önállóságának fejlesztése, amely pozitívan befolyásolja személyiségük egészének a fejlődését.

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!” (Maria Montessori)

- nyugodt, derűs, elfogadó, befogadó légkör megteremtése
- a gyermekek önismeretének és a társak megismerésének segítése, közös élmények biztosítása, harmonikus gyermekközösség alakítása (a csendjátékokban rejlő fejlesztési lehetőségek alkalmazása)
- a segítségnyújtás pillanatának, módjának, mértékének tudatos alkalmazása (önállóság, differenciálás)

- a gyermekek érdeklődésének - „érzékenységi periódusainak”- megfigyelése (fejlődés nyomon követése)
- a gyermekek „érzékenységi periódusához” illeszkedő, cselekvési vágyukat, tevékeny tapasztalatszerzésüket kielégítő „előkészített környezet” kialakítása (tudatos tervező-nevelő munka)

Személyi feltétele:

Az Apáczai Óvoda Montessori szemléletű Csiribiri Óvodájának nevelőközösségének minden tagja elkötelezett a Montessori pedagógia iránt. Montessori tanfolyamot végzett pedagógusaink belső továbbképzés keretében segítik kollégáikat ezen pedagógia alapelveinek és módszereinek megismerésében.

Tárgyi feltétele:

Óvodánk rendelkezik a legalapvetőbb Montessori eszközökkel. Minden évben bővítjük eszköztárunkat a Csiribiri Óvoda alapítványának támogatásával.

A Montessori szemléletet figyelembe véve saját készítésű eszközökkel gazdagítjuk kínálatunkat.

Módszere:

Az óvodai nevelés minden területén, minden gyermek számára lehetőséget nyújtva csoportszobában, a Montessori sarokban, mindenki számára egyéni időt biztosítva mutatjuk be egy- egy eszköz helyes használatát.

Várható eredménye:

- ✧ gyakorlások eredményeképpen önállóan tudják az eszközöket használni
- ✧ örömforrás a gyermek számára, hogy már egyedül tevékenykedik vele
- ✧ a logikus gondolkodás fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul ezen eszközök használata
- ✧ könnyebben veszik az akadályokat az iskolában
- ✧ problémamegoldó képességük fejlődik
- ✧ türelmesebbek, kitartóbbak lesznek a sok próbálgatás által, mert arra törekszik a gyermek, hogy egyedül megcsinálja
- ✧ figyelmük tartósabbá válik
- ✧ kreatívabbá válnak

A program tartalmi elemei:

„... a tárgyak nem a pedagógus segédeszközei. A tárgyak a gyerekeknek nyújtanak segítséget, használja azokat, hajlamának, igényeinek, érdeklődésének megfelelően dolgozik velük. Így válnak fejlesztőeszközökké.” (Maria Montessori)

A gyakorlati élet eszközei

Gyakori probléma, hogy a felnőttek nem tudják kivárni, amíg a gyermekek begombolják a gombokat, összeillesztik és felhúzzák a cipzárt, bekötik a cipőjüket.

A gyakorlati élet eszközei biztosítják gyermekeink számára a mindennapi élet tevékenységeinek játékos elsajátítását. Tevékenységük során fejlődik figyelmük, koncentrációjuk, finommotorikájuk.

- ✧ keretek az öltözködéshez (gombokkal, kapsokkal, cipzárral, szalaggal)
- ✧ kendők hajtogatása megjelölt hajtási vonalak mentén)
- ✧ asztalterítés (evőeszközök; minta, amelyre le van rajzolva a teríték helyes elrendezése)
- ✧ magok öntése (előgyakorlat a víz öntéséhez)
- ✧ öntés vízzel (egyik kancsóból a másikba; különböző formájú üvegekbe; jelzett magasságig; tölcsérek használata)
- ✧ anyag átvitele egyik edényből a másikba (kanállal, csipesszel)

Az érzékelést fejlesztő eszközök

„Az érzékelés fejlesztése(...)rendkívül fontos, mert ez megelőzi a magasabb intellektuális tevékenységet, és a 3-6 évesek formatív periódusába tartozik.”

„...megkésett érzékfejlesztés,(...)felnőttkorban sokszor már sikertelen.”

(Maria Montessori)

- ✧ eszközök a kiterjedés érzékelésének fejlesztésére (hengersorok, színes hengerek, rózsaszínű torony, barna lépcső, piros rudak)
- ✧ eszközök a színek megismeréséhez (színdobozok)
- ✧ eszközök a tapintáshoz (letapogatható táblák, letapogatható lapok)
- ✧ eszközök a hallóérzék fejlesztéséhez (zörejdobozok, csengők)
- ✧ eszközök a súlyérzékelés fejlesztéséhez (súlylapok)
- ✧ eszközök a hőérzékelés fejlesztéséhez (hőlapok)
- ✧ eszközök a szaglóérzék fejlesztéséhez (illatdobozok)
- ✧ eszközök az ízlelőérzék fejlesztéséhez (ízdobozok)
- ✧ eszközök a sztereognisztikus érzék fejlesztéséhez (mértani testek, sztereognisztikus zsákok és tálkák, titok zsák)

Az anyanyelvi nevelés eszközei

Negyedik életév körül a gyermekek többsége érdeklődővé válik a betűk iránt. Spontán megfigyelések alapján rajzaikon megjelenik egy-egy betűforma. Montessori fontosnak tartja az íróujjak ügyesítését, amely megkönnyíti a gyermekek számára az írás mechanizmusának elsajátítását. Érzékelés fejlesztő eszközei indirekt módon három ujjas fogásra készítetik a gyermekeket.

„...a dörzspapírból kivágott(...) betűk simítása elvezet a betűk motorikus és vizuális emlékének rögzítéséhez.” A mozgatható ábc (...)annyira vonzó, hogy a gyerekek már elkezdnek szavakat kirakni, mielőtt még ismernék az ábécé minden betűjét.”(Maria Montessori)

- ✧ rajzsablonok
- ✧ dörzspapír betűk, búzadarával töltött tálca
- ✧ mozgatható ABC
- ✧ olvasókártyák
- ✧ „ Hol hallom kártyák?

A matematikai nevelés eszközei

„...a matematikaoktatást(...)az észlelésnél kell kezdeni és konkrét tárgyak megismerésére alapozni.”
(Maria Montessori)

- ✧ számtani rudak (piros-kék rúd)
- ✧ korongok
- ✧ dörzspapír számok
- ✧ orsós doboz (pálcikák)
- ✧ gyöngyfűzér
- ✧ törtek
- ✧ köbös kocka

A kozmikus nevelés eszközei

„A gyermek mindenki másnál behatóbban, spontán módon figyeli a természetet, tehát rendelkezésére kell bocsátani a tevékenységéhez szükséges anyagokat.”(Maria Montessori)

Biztosítjuk gyermekeink számára az őket körülvevő természet jelenségeinek a közvetlen megfigyelési lehetőségét. Földgömbök, térképek, ismeretterjesztő könyvek segítségével elérhetővé tesszük számukra, hogy érdeklődésüknek megfelelően, zoológiai, botanikai és geográfiai ismereteket

szerezzenek a Föld tőlünk távol lévő részeiről, és az ott élő emberek életmódjáról. (Montessori nyelvhasználat)

- ✧ földgömb
- ✧ földtérkép, földtérkép puzzle
- ✧ Magyarország térképe
- ✧ földrészek állatai (puzzle)
- ✧ botanikai puzzle
- ✧ fejlődés puzzle (növény, állat, ember)
- ✧ testrészeket jelölő kártyák (ember, állat)
- ✧ növények részeit jelölő kártyák
- ✧ talajminták, kőzetek
- ✧ kísérletekhez szükséges anyagok és eszközök

Heti programterv:

- ✧ az eszközök bevezetése után mindennapos „használat”

Negyedévente szervezett programok:

- ✧ Montessori játszóház nyilvánosan meghirdetett, minden érdeklődő számára nyitott

Évente szervezett programok:

- ✧ Szakmai napok szervezése a város óvodapedagógusai számára
- ✧ Szakmai napok szervezése a Csoda Bölcsőde gondozónői számára
- ✧ Montessori kiállítás

Cifra Palota1/2 feladatellátási hely

Zene, mese, sport, tehetség

Sajátossága: A barátságos, családi légkör. Nevelőmunkánkban kiemelt szerepet kap az egyéni bánásmód, a mese, zene, sport és a tehetséggondozás. Környezeti adottságainknak köszönhetően, lehetőség nyílik továbbá a környezettudatos, természetszerető ember személyiségének alakításához. Hétköznapijaink része a szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás.

Feladata: A gyerekek gondolkodásához közel álló területeken keresztül történő, játékos feladatvégzés, tudásbővítés.

Személyi feltétele: Szakmailag magasan képzett pedagógusaink végzik az adott területekhez kapcsolódó programok tervezését, szervezését. Külső partnerek bevonásával, változatos és érdekes programkínálat áll rendelkezésünkre.

Tárgyi feltétele: Eszköz tárunk széleskörű munkavégzést tesz lehetővé, folyamatosan bővítjük lehetőségeinket.

Módszere: Spontán vagy szervezett formában, teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – lehetőséget biztosítunk a játékos mozgásra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre. (Pedagógiai Program)

Várható eredménye: A világra nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni és cselekedni tudó, széles látókörrel rendelkező, empátikus, természetszerető emberi személyiség kialakítása.

A program tartalmi elemei:

- Forrai Katalin ének-zenei anyaga mozgással egybekötve.
- A gyermek szépirodalom teljes, átfogó palettája.
- Mindennapos mozgás, szabad levegőzés, heti testnevelés
- Hangya vizuális műhely, Arany alma mesetár, Apró Lábak tánc műhely, amely a néphagyományok őrzése céljából az „Így tedd rá” mozgásprogram anyagát felhasználva működik.

A nevelési év során ismétlődő programok:

- “Tornázik a Palota”
- “Így tedd rá” mozgásprogram
- “Veronika” zenei és mozgás program
- Néphagyományőrző programok, ünnepek
- Tehetségműhelyek bemutatói, kiállítások
- Erdei iskola, Zöld Föld napok
- Nagyok vízhez szoktató úszás programja
- PVSK Ovi Sport szolgáltatás
- Hittan és játékos angol óra szolgáltatás

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke

A helyiségek berendezése, segíti a környezetbarát, valamint az egészséges életmód megalapozását. (természetes anyagok alkalmazása).

Mozgásfejlesztés eszközei csoportokban

A gyermekek létszámának megfelelő babzsákok, labdák, karikák, ugráló kötél, szalag valamint a tornaszertár eszközei.

Szerepjáték eszközei csoportonként

Babakonyhabútor, pólyázó szekrény, babakocsik, mózeskosarak, babaágyak, babák, játékállatok, boltos sarok, fodrászat, autók (különböző méretű), orvosi felszerelések.

Szabályjátékok, társasjátékok, kártyák.

Konstruktív, építő, barkácsoló játékok

Fa és műanyag építők, lego és egyéb összerakós játékok, szerelőjátékok, gyöngyfűzők,

Fejlesztőjátékok

Memori, puzzle, formakereső, dominó, párkereső, képbeillesztő,

Munkajellegű eszközök

Vesszőkosár, kissöprű, gereblye, lombsöprű, ásó, kapa, partvis, szemetes lapát, és az eszközök tárolására szolgáló állvány. A szelektív hulladékgyűjtéshez minden csoportszobába külön kisméretű kuka.

Külső világ tevékeny megismerését segítő eszközök

Nagyítók, távcsövek, mikroszkóp, könyvek, tablók, érzékelőjátékok, földgömb, térkép és a szertár

különböző eszközei.

Természet, zöldsarok minden csoportszobában.

Művészeti nevelést segítő eszközök

Irodalmi, anyanyelvi nevelés eszközei, fakanálbábok, ujjbábok, kesztyűbábok, mesekönyvek, leporellók, bábparavánok, egyéb kellékek.

Vizuális nevelés eszközei

Festőállványok, ollók, ecsetek, szövőkeret

Éves pótlást igénylő eszközök: zsírkréta, színes ceruza, gyurma, különböző festékek és különféle papírok.

Az ének – zenei nevelés eszközei

Ritmushangszerek, magnó, kazetták, óvónő hangszere.

A fejlesztő szoba nevelőmunkát segítő eszközei

Állatok világa, Emberek világa, Növények világa, Közlekedés világa, KRESZ-játék, KRESZ-dominó, Falu – város, óvodai játék, súlyjáték, hangzó dobozok, illat játék, kiválasztó doboz, tapintós játék, tapintós dominó, fejlődés puzzle, arc puzzle, test puzzle, transzformációs játék, kéttányéros mérleg, kirakó készlet, síkidom készlet, sík és térmértani modell, minimat készlet, logikai készlet, geometriai formák, piramis, lépcső, lyukas tábla, mágnes tábla, kétoldalú tükrök, diavetítő, diaképek, színesszínesrúd készlet, bábfigurák, maszkok, bábparaván, melléknevek, határozó játék, televízió, video, videokamera, rádió, magnó, CD lejátszó fényképezőgépek, hangszerek, hangvilla, metronom, alt és szoprán furulya, dob, xilofon, és különböző ritmusfejlesztő hangszerek.

Óvodai könyvtár

Könyvtári állomány: Gyermekirodalom; Pedagógiai – pszichológiai, Egyéb

Mozgásfejlesztés eszközei a tornaszobában

bukfencszőnyeg, gerenda, ugrószekrény, ugrózsámoly, zsámoly, tornapad, billenő talp, forgó korong, térhágcsó, billenő hinta, rugós deszka, egyensúlyozó gördeszka, téglakészlet, műanyag téglák és rudak, budy-roll hengerek, ugráló labda, tölcser, pedál-go, roller, labda, db különböző méretű karika, ejtőernyő, kéz-láb készlet, különböző vastagságú kötelek, trambulín, mászó alagút, kosárpalánk, színes hevederek, tini-kondi készlet, lépegető kavics, folyami kavics, bója,

Mozgáskotta

Bútorzat és egyéb berendezés

Óvodai fektetők a gyermeklétszámnak megfelelően

Gyermekszék a létszámnak megfelelő

Fényvédő függöny minden csoportban

Szőnyegek

Felnőtt szék

Mozgásfejlesztő játékok

mászókák, babaházak homokozó játékok, közlekedési eszközök,

Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Vasaló, porszívó, mosógép, takarítógép, különböző kerti szerszámok és a takarítás eszközei

Játszóudvar

2. számú melléklet

Védő-óvó szabályaink

A következőkben leírt balesetvédelmi szabályok az óvoda minden dolgozójára, a csoportokhoz tartozó felnőttekre és gyermekekre nézve is kötelező érvényűek.

A gyerekek kötelező balesetvédelmi tájékoztatását a csoport óvónői kötelesek megtartani minden nevelési év szeptember hónapjában és minden alkalommal, amikor a gyermekek biztonsága ezt megköveteli. A balesetvédelmi tájékoztatást az óvónők a csoportnaplóban dokumentálják.

A gyerekekkel fokozatosan el kell érni, a tiltó szabályok elfogadását és betartását. Ennek nagyon fontos módszere a meggyőzés, fontos a sokszori ismétlés. Az ismeretek és szabályok többségét szokásrendszer kialakítása és rögzítése közben ismerteti az óvónő.

A tevékenységi körökhöz kapcsolódó balesetvédelmi szabályokat folyamatosan az óvodai tevékenységek és kezdeményezések során ismerteti az óvónő, majd a legfontosabbakat a csoport összetételének és életkori sajátosságainak megfelelően a nevelési év során kialakuló szituációkban feleleveníti.

Általános szabályok:

Az óvodai tevékenységekhez szükséges terek, berendezések, eszközök balesetvédelmi ellenőrzését minden tanév megkezdése előtt a csoportban dolgozó óvónők és dajkák végzik. Az esetleges veszélyforrásokat írásban jelzik a karbantartási füzetben.

Az egyes óvodai tevékenységek (kiemelt figyelemmel a testnevelés, barkácsolás, kerti munka, udvari játék esetében) előkészítésekor az óvónők újból átvizsgálják az eszközöket.

A balesetveszélyes, sérült eszközöket, bútorokat azonnal ki kell vonni a forgalomból. A javítási igényt az óvodatitkárnak írásban kell jelenteni a karbantartási füzetben.

A gyermekeket minden kezükbe kerülő eszköz és játékszer biztonságos fogására és használatára meg kell tanítani.

A gyermekeket tilos felügyelet nélkül hagyni, kíséret nélkül az udvarról mosdóba engedni.

A folyosókon, lépcsőházban, öltözőkben, mosdókban veszélyes, és ezért tilos a szaladgálás.

Ne engedjük a gyermekeket szekrényekre, polcokra felmászni, ezek alá bújni.

A gondozási tevékenységek szabályai:

Az öltözőpadra, a WC-re felállni, a függőnytartó rúdra függeszkedni TILOS!

Egyszerre csak egy gyermek használhatja a WC-t, a mosdókagylóhoz egy időben legfeljebb két gyermeket engedjünk.

Figyelmeztessük a gyermekeket a vizes padló veszélyeire, kérjük, hogy zárják el a csapokat, rázzák le a vizet kezükről, mielőtt eljönnek a mosdókagylótól, jelezzék, ha lecsöppent valahová folyadék.

Ne engedjük a gyermekeket földön ülve öltözni.

A fektetőkre felállni, azokon ugrálni tilos.

Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a becsukódó ajtó veszélyeire, ne engedjük őket a nyitott ajtó keretébe kapaszkodva állni.

A gyermekek munka jellegű tevékenységének szabályai:

Szűrő, vágó eszközt csak asztalnál ülve használhatnak, olyan helyen, ahol az óvónőnek állandó rálátása van!

Tanítsuk meg a szűrő, vágó eszközök helyes átadási módját! (lefelé tartva)

A kerti szerszámokat a gyermekek csak felügyelettel használhatják.

Forró folyadékkal a gyerekek nem dolgozhatnak!

A csoportszobában zajló játéktevékenység szabályai:

Otthonról hozott játékot a gyermekek csak az óvónő engedélyével használhatnak.

Kérjük a szülők segítségét abban, hogy a gyermekek lenyelhető apró tárgyakat, cukorkát, rágót ne hozzanak az óvodába.

Hívjuk fel a szülők figyelmét, hogy az ékszerek (gyűrű, nyaklánc, karkötő) viselése veszélyt jelenthet, ezért csak a szülő felelősségére viselheti a gyermek.

Barkácsoló tevékenység megkezdése előtt mindig fel kell hívni a figyelmet az eszközök helyes használatára!

Az apró játékokkal (gyöngyök, termények stb.) való játékot különleges figyelemmel kell kísérni, meg kell akadályozni, hogy a gyermekek orrukba, fülükbe dugják, szájukba vegyék ezeket.

A játék, mozgás szabályainak pontos betartására folyamatosan figyelmeztetni kell a gyermekeket.

Fel kell hívni a gyerekek figyelmét arra, hogyha sérült játékot vagy eszközt találnak, azonnal szóljanak a felnőtteknek!

Az udvari játéktevékenység szabályai:

Célszerű, az udvarra indulás előtt a legfontosabb dolgokra felhívni a figyelmet.

Ellenőrizzük a gyermekek ruházatát (cipőfűzők, zsinórok, sálak), hogy a lógó ruhadarabok okozta sérüléseket elkerüljük.

Minden óvónő köteles meggyőződni arról, hogy az udvari játék kezdetekor a kapuk csukva vannak-e.

Fel kell hívni a gyerekek figyelmét arra, hogy a gombákhoz, üvegekhez, üvegcserepekhez soha ne nyúljanak.

Kérjük a gyermekeket, hogy bármiféle szokatlan dolgot, idegen tárgyat látnak az udvaron, azonnal szóljanak az óvó néniknek.

A kerítésre és a fákra nem szabad felmászni.

Gondoskodjunk az udvari tornaszerek és játékok biztonságos elhelyezéséről, szabályoknak megfelelő használatáról.

A csúszdát a gyermekek csak száraz időben használhatják, felügyelet mellett. Csak ülve és előre szabad csúszni, nem lökhetik egymást, sorban állva kell várakozniuk.

A kosárlabda állványon állni, lógni nem szabad.

A hintán egyszerre egy gyermek hintázhat, egymást nem lökhetik, mindig a felnőtt által kijelölt, biztonságos helyen kell várakozni. A hintából kiugrani TILOS!

A mászókákról leugrani csak megegyezés szerinti magasságból szabad.

Ne engedjük meg, hogy a gyerekek kivigyék a homokot a homokozóból, mert

A kiszórt homokon elcsúszhatnak. A homokozó környékén kiszóródott homokot gyakran seperjük fel, kérjük ebben a gyermekek közreműködését is.

Az udvaron tartózkodó felnőtt a figyelemkörébe tartozó valamennyi gyermekre felügyel. Ha más csoportba járó gyermek óvónői engedéllyel tartózkodik nála, akkor átveszi felügyeletét. Ha véletlenül tévedt hozzá gyermek másik csoportból, akkor figyelmezteti a visszatérésre.

A délutáni udvari tartózkodás idején az óvónő addig felel a gyermekért, míg át nem adja az érte jövőnek. Ha az átadás után is az udvaron tartózkodik a gyermek, továbbra is érvényesek rá az udvari viselkedési és biztonsági szabályok. Kérjük meg a szülőket ezek betartására.

Kirándulások, óvodán kívüli tevékenységek szabályai:

Gyermek az óvodát csak felnőtt kíséretével hagyhatja el. (Kivétel: a szülő írásbeli felelősségvállalásával engedélyezett hazaengedés iskolás testvérrel).

A csoport óvodán kívüli tevékenységét minden esetben jelenteni kell az óvoda vezetőjének (hely, időtartam, közlekedés módja, kísérők száma).

Az óvodán kívüli tevékenységekre csak a szülő írásbeli jóváhagyásával vihető az óvodás gyermek.

Kirándulások előtt tájékozódni kell a terület sajátosságairól, veszélyforrásairól. Gondoskodnunk kell a gyermekek biztonságos felügyeletéhez elegendő számú felnőtt kíséretéről. Pontosán, a gyermekek számára érthetően meg kell határoznunk a bejárható területet, az ott lévő eszközök, játékok használatát.

Felülvizsgálata: minden tanév elején

3. számú melléklet

”Illemtudó ovilakó”

Köszönés, társas érintkezés, társalgás kultúrája

- Ha az óvodába, vagy a csoportszobába bemegyek, érthetően, hangosan köszönök a felnőtteknek és óvodás társaimnak (csoport megállapodás szerint: csókolom, jó reggelt...). Ugyanígy teszek, amikor hazamegyek.
- Szeretek beszélgetni, ezért örülök, ha meghallgatnak. Igyekszem én is türelmesen meghallgatni másokat, vagyis nem beszélek állandóan közbe.
- Nem beszélek csúnyán, nem csúfolom társaimat, hiszen én sem szeretem, ha velem így viselkednek.
- Étkezés közben nem beszélek sokat és hangosan, és ha étel van a számban, egyáltalán nem beszélgetek. Használok ezeket, a szavakat: kérem szépen, köszönöm szépen.
- Az evőeszközöket megfelelően használom, ügyelek az asztal és a környezetem rendjére.
- Étkezés után használom a szalvétát.
- Úgy játszom, hogy ne zavarjam mások tevékenységét.

Megjelenés kultúrája (a tisztaság, ápoltság alapkövetelmény)

- A ruhámra vigyázok, nem szeretem, ha piszkos, szakadt.
- Jó, ha kényelmes ruhában vagyok, mert így jobban tudok játszani.
- Kezemet, arcomat szappannal megmosom, ha piszkos. Nem felejttem el az étkezések, WC használat előtti és utáni kézmosást sem.
- Van saját fésűm, amivel meg tudok fésülni, vagy ha nem, akkor udvariasan segítséget kérek az óvó nénitől, dadus nénitől.
- A fogmanó „látogatását” nem szeretem, ezért evés után, reggel – délből – este nem felejttem el a fogmosást.
- Ünnepeken szeretek szép, csinos ruhában lenni.
- Szükség esetén használom a papír zsebkendőt.
- A ruháimat a zsákomba teszem, a kabátomat a fogásra akasztom, ha nem sikerül, akkor kérem a felnőttek segítségét.

Az óvoda helyiségeinek, udvarainak használata

- Szeretek és óvok a környezetemet, a természetet, nem bántom a növényeket.

- Az óvoda bútoraira, eszközeire vigyázok, nem firkálom, nem töröm össze.
- Ha valamelyik társam ezt teszi, figyelmeztetem.
- Szeretem a tisztaságot, ezért nem szemetelek, hiszen van az óvodában szeméthyűjtő, abba teszem bele.
- A hulladékot szelektíven gyűjtöm.
- A WC-t, a mosdót már tudom használni, vagyis ha használtam, leöblítem. A WC papírt, ha még nem tudom rendesen használni, udvariasan segítséget kérek az óvó nénitől, dadus nénitől. Az udvari ivókút tisztaságára is vigyázok (nem szórom tele homokkal).
- Szeretek pancsolni, de nem teszem, mert így minden vizes lesz, és sokszor hallottam már a felnőttektől, hogy „sok pénzbe kerül a víz”.
- A folyosón és a lépcsőn tudom, hogy nem szabad futni, mert eleshetek és az fájni fog.

A felnőttekkel, társakkal való viselkedés

- Segítek, ha azt látom, hogy valaki segítségre szorul
- Nem verekszem! Ha nem tudom megoldani a gondomat, inkább a felnőttek segítségét kérem.
- Ha valaki szomorú valamiért, igyekszem megvigasztalni.
- Ha vannak a csoportomban, az óvodában nehezen mozgó, beszélő, a szabályokat nehezen betartó gyerekek, segítek nekik, türelmes leszek velük szemben.
- Nemcsak a magam, de társaim testi épségére is vigyázok.
- Előzékeny és udvarias vagyok az idősekkel és a lányokkal szemben.
- A csendes pihenő alatt – ha nem alszom –, viselkedésemmel nem zavarom társaim pihenését.